

Notulen van de vergadering van de raad van de gemeente Wassenaar, op dinsdag 28 juni 2022, gehouden in de raadzaal van het raadhuis "De Paauw"; aanvang 19.30 uur

Aanwezig zijn:

- dhr. L.A. de Lange, voorzitter;
 - mw. M.M. Bellekom-Vogels, dhr. R. Bloemendaal, dhr. B. Boon, mw. D.C. van Deursen-van Gool, mw. S.K. Ettema-Walkate, mw. S.M. van Eps-Habibe, dhr. J.M. Gankema, dhr. H.J.M. Hendrickx, mw. S. Hibbert, mw. C. Klaver-Bouman, dhr. R.R. Krabbendam, mw. F.A.M. van Leeuwen, mw. I. van der Marel, dhr. H.W. Mulder, dhr. G.L.H. Nijman, dhr. B.G. Paulides, dhr. N.A. Pesman, mw. C.A. Rogge-Schneider, dhr. H.G. Schokker, dhr. H. van Smirren en dhr. B.R. Wesselingh, leden van de raad;
 - dhr. R. Bloemendaal, mw. C. Klaver-Bouman, dhr. H.G. Schokker, dhr. C.J.M.W. Wassenaar, mw. I. Zweerts de Jong, wethouders (tot en met agendapunt 4);
 - dhr. B. Boon, dhr. H.J.M. Hendrickx, mw. C. Klaver-Bouman, dhr. A. J.L. van Sloten, wethouders (vanaf agendapunt 5)
 - dhr. J. Kleinhesselink, raadsgriffier
- Verhinderd: -
-

1. Opening vergadering en mededelingen

De **voorzitter**: Dames en heren, hierbij open ik de vergadering van de gemeenteraad van Wassenaar. Goedenavond allemaal, hartelijk welkom alle leden van de raad, maar zeker ook het publiek dat erop afgekomen is. Deze vergadering wordt op dit moment opgenomen, maar we hebben nog een probleem met het uitzenden, maar ja, eigenlijk is ongeveer heel Wassenaar er, dus iedereen gaat het meekrijgen. Er wordt nu aan gewerkt om ook de uitzending voor elkaar te krijgen, maar gisteravond – ik hoop dat het bij u thuis allemaal goed is gegaan – was er een enorme hoosbui en hadden we opeens ook heel veel water in de kelder van De Paauw staan en dat was niet goed voor de wifi-aansluiting, dus misschien zijn dat nog even wat naweën van de bui van gisteren. Hartelijk welkom allemaal op een toch wel heel bijzonder moment, namelijk de vergadering waarbij wij komen tot een afronding van een verkiezingsproces dat in maart is begonnen, met vandaag een voorstel voor het installeren van een nieuw college van burgemeester en wethouders en het bespreken van een coalitieakkoord. En waar je nieuwe mensen verwelkomt, neem je ook afscheid van mensen die zich in de afgelopen vier jaar als wethouder hebben ingezet en ook dat gaan we vanavond doen. Daarom is het heel prettig om dat in zo een breed gezelschap met elkaar te kunnen gaan beleven. Ik zeg u als voorzitter vooraf toch maar, want als burgemeester heb je geen invloed op het tempo, wanneer dit moment er is, maar ik ben blij dat op een gegeven moment de datum van 28 juni wel is gevallen. Want die datum voor de behandeling van de kadernota stond in potlood. Soms als je iets gewoon wat vaker herhaalt, wordt iets een vanzelfsprekendheid en kunnen we ook stellen dat we hier vanavond zitten. Ik heb al velen van u toch opgelucht horen ademhalen. Het is toch eigenlijk ook wel fijn dat dit moment er vanavond is. Aan het instemmende geknik zie ik dat u dat deelt. Het is mooi dat we hier vanavond op dit moment zijn zodat het ook mogelijk is om uiteindelijk voor het zomerreces ook een nieuw bestuur van de kant af te zwaaien en aan de gang te hebben.

Dan mededelingen. Ik kijk nog even naar de raad. Zijn er nog mededelingen aan de zijde van de raad? Dat is niet het geval. Er waren ook verder geen mededelingen aan de zijde van het college.

2. Vaststelling agenda

De **voorzitter**: Dan kom ik bij de vaststelling van de agenda. Bij de bespreking van het coalitieakkoord onder agendapunt 4 zou ik willen voorstellen om de volgende handelwijze te doen. Dat is dat we een eerste termijn doen in de begrotingsvolgorde. Dat betekent dat we bij de grootste oppositiepartij beginnen, het CDA en dan naar de VVD gaan en zo verder. Elke partij heeft de mogelijkheid om een vormvrij openingsstatement te maken. En dan naar een tweede ronde te gaan waarbij ik zomaar kan voorstellen dat niet-coalitie dragende partijen vragen hebben aan de coalitie dragende partijen en dan daar het debat over gevoerd zou kunnen worden. Bent u het eens dat we die volgorde aanhouden? Dus een eerste termijn waarbij elke partij even de gelegenheid krijgt om die opmerkingen te maken die de partij graag wil. Dan doen we dat langs die lijn. Verder, agendapunt 5, het benoemen van de wethouders, is een hoofdelijke stemming. Als we stemmen hebben we een stembureau nodig. Gelukkig zijn er ook weer drie leden die bereid zijn gevonden om in het stembureau deel te nemen. De heer Van Smirren, mevrouw Ettema en mevrouw Van der Marel. Daarmee is er een stembureau en de heer Van Smirren zal optreden als voorzitter van het stembureau. Na de stemming, als de stembriefjes zijn ingenomen, zal er kort worden geschorst, zodat de leden van het stembureau de stemmen kunnen tellen en dan met een uitslag kunnen

komen. Dank daarvoor. Dan hebben we hierbij ook het stembureau vastgesteld. Kunnen we ook de voorliggende agenda vaststellen? Dat is het geval. Dan stellen we de agenda vast.

3. Inspreken

De **voorzitter**: Er zijn geen insprekers. Waarbij ik voor de volledigheid wel zeg dat we ook mensen die nog wilden inspreken geadviseerd hebben om dat volgende week te doen, op de vergadering van 5 juli a.s.

4. Bespreking coalitieakkoord.

De **voorzitter**: En we gaan naar de bespreking van het coalitieakkoord. Ik ben heel blij dat vanavond de formateur, hij was eerder informateur, de heer Bolkestein hier aanwezig is. Ik zou graag de heer Bolkestein willen uitnodigen om hier, er is een keuze, een linker- of een rechtspreekgestoelte, een toelichting te geven op het proces van formatie.

De heer **Bolkestein**: Dank u wel burgemeester. Ik begrijp eigenlijk dat u hoofdzakelijk hier bent voor de feestelijke bijeenkomst en ook om misschien van elkaar straks al een beetje te proeven over de inhoud. Maar ik ga toch ook even iets zeggen over het proces en hoe het allemaal is gegaan, terwijl u het resultaat eigenlijk al kent. Dus echt een hele spannende thriller zal het niet worden. Laat ik beginnen te zeggen dat ik heel erg blij ben dat ik ben gevraagd voor het eervolle werk als formateur. Het is leuk werk. Ik ben zelf raadslid geweest in de gemeente Bloemendaal, die wel wat overeenkomsten heeft met Wassenaar. Ik herkende ook een aantal punten. Maar de rol is aardig als je nu eens een keer niet in de onderhandelingen zelf zit en het van enige afstand ziet. Het was leuk werk, het was eervol werk en het natuurlijk extra leuk dat het allemaal is gelukt. Want laat ik dat erbij zeggen, het was aan het begin geenszins voor de hand liggend. We hadden een informatieronde en die nam een aantal weken in april jl. in beslag. In die informatieronde zeiden alle partijen tegen mij ga nu eerst kijken of het überhaupt mogelijk gaat zijn om Hart voor Wassenaar en VVD samen te brengen. En of daarvoor ruimte is. Dat was eigenlijk de opdracht die uw raad aan ons heeft gegeven. Dat voelt nu als heel lang geleden. Dat was de opdracht die de raad heeft gegeven, alle partijen, elk van u zei het heeft geen zin als dat niet eerst op tafel is geweest en is onderzocht. Toen was het buiten nog koud en guur en soms ook koud en guur binnen in De Paauw. Dat voelde als een volstrekt andere wereld dan waarin we nu zitten. Nu realiseer ik me goed dat de wereld is veranderd voor de nu aanstaande coalitiepartijen. En dat degenen van u die geen deel uitmaken van die coalitie dat misschien heel anders hebben ervaren. Maar de vier partijen die vanaf april, mei, juni tot aan nu met elkaar hebben gepraat waar ik bij was, deels in het begin nog onder mijn leiding en richting het einde wat minder onder mijn leiding, maar veel rechtstreekser met elkaar... is het echt een hele verandering geweest in elkaar vinden, vooral op de inhoud. Die inhoud geeft inderdaad wat stof tot discussie. Ik heb wat reacties gezien. Het is op een aantal punten een coalitieakkoord dat daadwerkelijk wel stappen maakt. Dat proces heeft een flink aantal weken gekost. U moet zich voorstellen dat we ongeveer twee keer per week bij elkaar zaten. Eén keer ging het globaal meer over het proces en wanneer doen we wat en wat communiceren we naar buiten. En een andere avond en in één geval was het een volledige dag van 's ochtends vroeg tot 's avonds na de pizza die hier werd bezorgd, waar het echt ging over de inhoud. Dat waren best intensieve gesprekken, dat kan ik er wel bijzeggen. Het was in totaal iets van twee keer per week want bijna iedereen heeft daarnaast ook nog een volledige baan en een ander leven. Ikzelf overigens ook. Dat betekent dat het misschien voor diegenen die niet betrokken waren bij dat proces soms een beetje lang heeft geduurd. Daar ben ik me goed van bewust. We hebben ons tijdens het proces afgevraagd over wat we al kunnen communiceren. Maar dan kom je met het dilemma dat je eigenlijk of alles kunt communiceren of niets communiceren. Als je er nog niet volledig uit bent, kun je ook niet zeggen: over deze dingen zijn we het al eens. Dat gaat gewoon niet in zo een proces. Ik ben voor de partijen die daar niet aan hebben deelgenomen blij met het geduld dat u met ons heeft gehad. Inmiddels zijn we eruit. We hebben zo veel mogelijk van de eerste gesprekken meegewogen. We hebben de wensen van de partijen die niet deelnemen geïnventariseerd. We hebben gecheckt of ze zijn verwoord in het coalitieakkoord en wordt er op zijn minst aandacht aangegeven. Ook al realiseerden we ons dat niet per se dat de aandacht is die elke partij had gehoopt, maar dat zit er nu eenmaal niet in. We menen dat we over alle punten die we raadsbreed hebben geïnventariseerd goed gepraat hebben en ook daadwerkelijk tot een formulering in dat akkoord zijn gekomen. Het akkoord is niet overdreven dik, dat zult u gezien hebben. De conclusie was dat we geen behoefte hebben aan een akkoord dat alles probeert te regelen voor vier jaar. Dat gaat het toch niet worden. Het akkoord bestaat uit een paar hele concrete punten. Met de aanname dat de dingen die niet worden genoemd gewoon blijven voortgaan volgens het bestaande beleid. En een duiding waar de visie van de vier partijen: wat verwachten we van Wassenaar, hoe zouden we willen dat Wassenaar er in 2050 uitziet? En de

overtuiging dat de partijen met dat beeld voor ogen de komende vier jaar goed kunnen doorkomen. Ik weet niet of iemand een vraag heeft voor mij. Ik kan me voorstellen dat u dat niet hebt en dat u door wilt naar de inhoudelijke discussie. Maar als u vragen heeft over het proces ben ik graag bereid dat toe te lichten.

De **voorzitter**: Ik kijk nog even rond, maar dat is volgens mij niet het geval. Mijnheer Bolkestein. Want dan zijn we hier bij het moment aangekomen dat de opdracht als informateur en formateur is afgerond. Daar wil ik u hartelijk voor danken. U gaf zojuist een hele mooie beschrijving van de afgelopen periode. Het zijn drie zeer intensieve maanden geweest waarbij en ik heb zo her en der wat rondgevraagd aan degenen die er nauw bij betrokken zijn geweest, zowel aan de onderhandelende zijde als aan de zijde van de ambtelijke ondersteuning, eenieder het heeft ervaren als een zeer prettige samenwerking waarin u ervoor heeft gezorgd dat het proces bleef lopen. Dat, wat u zelf ook mooi beschreef, een samenwerking die een tijdje geleden misschien van nature nog niet zo natuurlijk voelde, steeds verder vorm en inhoud heeft gekregen. Daar wil ik u voor danken. Dank voor de inzet die daar is gepleegd. Het mooie is, de heer Bolkestein heeft aangegeven de kunst te beheersen dat je soms vertraagt en soms versnelt en dat is een belangrijke eigenschap voor een formateur. Bij de fases waar u wilde versnellen werd de wet van Klets op tafel gelegd. De wet van Klets, van Bolkestein, is wel een aantal keer gebezigd. Dat betekent: als je de tijd volpraat, als je mensen de tijd geeft dan gaan ze dat ook vanzelf volpraten. Een oud-collega van mij zei: vraag nooit aan een politicus om de tijd vol te praten, dat doet hij vanzelf. Maar als je voortgang in een proces wilt hebben dan moet je ook bij tijd en wijle zorgen dat die voortgang er is. Maar op andere dossiers is het soms heel verstandig om juist wel wat te vertragen, de verdieping te zoeken. Dat is bijvoorbeeld ook gebeurd met de financiën. Daarom was het heel fijn en ik wil die personen vanavond ook expliciet noemen, dat er ook vanuit de ambtelijke organisatie natuurlijk breed, maar ook in het bijzonder Charlotte, Marlou, Tom en Stefan steeds hebben klaargestaan om er ook voor te zorgen dat het proces ook aan ambtelijke zijde soepel bleef lopen. Met daarachter die hele organisatie om de zaken voor elkaar te krijgen. Ik begrijp dat er wel wat zorg was en een aantal leukwoorden bij de formateur zelf. Dat ging vooral over de groene bruisende parel. En even schijnt het gerucht te zijn gegaan dat het nieuwe coalitieakkoord de groene bruisende parel van de randstad zou gaan heten. Maar het is gelukkig een andere titel geworden. Dat zal voor u ongetwijfeld een geruststelling zijn. Het initiatief om met maatschappelijk Wassenaar in een vroegtijdig stadium, aan de hand van spreekduur in gesprek te gaan was, denk ik, een bijzonder moment. En volgens mij heeft u er zelf ook bijzonder veel genoeg aan beleefd. Dat heeft nog breeduit het NRC gehaald en daarmee heeft Wassenaar, denk ik, laten zien dat we enorme stappen zetten in het steeds verder volwassen worden van onze bestuurscultuur en dat we dat op deze manier kunnen doen.

We weten ook dat u dat in de afgelopen drie maanden heeft gecombineerd met zorgen voor uw gezin en daarnaast een drukke baan. Dus bij tijd en wijle moesten we voor correcties op teksten gewoon de auto even aan de zijkant van de snelweg parkeren en de laatste dingen doorgeven. Dat ging allemaal door. Ik heb ook wel begrepen dat even de onderhandelingen toch op een later moment, of in ieder geval de voorbesprekingen gedaan moesten worden, omdat er gewoon eerst aan de kinderen moest worden voorgelezen. Dat is maar goed ook, prioriteiten stellen, zo is het. Martijn Bolkestein, ik wil jou ontzettend danken voor jouw inzet in de afgelopen drie maanden voor het eerst informeren en het formeren zodat er een nieuw gemeentebestuur aan de gang kan. Dank daarvoor. Dat willen we doen door iets mee te geven. In dit gebouw heb je toch heel veel uren doorgebracht. Dus we willen ook een blijvende herinnering aan deze informatie en formatieklus aan jou meegeven door dit gebouw aan jou te schenken. Geef het een mooi plekje. We denken dat jij wel iemand bent die een prent kan waarderen. Dank je wel.

Dan zijn we aangekomen bij de bespreking van het Coalitieakkoord Wassenaar 2022-2026 onder de titel: Zelfbewust, duurzaam en realistisch. Zoals zojuist bij de vaststelling van de agenda gemeld zou ik graag in de begrotingsvolgorde het woord willen geven. Dan beginnen we bij de heer Schokker namens het CDA.

De heer **Schokker**: Voorzitter, drie maanden na de verkiezingen is het dan zover. Het CDA feliciteert de partijen VVD, Hart voor Wassenaar, Lokaal Wassenaar! en GroenLinks met het bereiken van het nieuwe coalitieakkoord. We bedanken ook, dat is zojuist gebeurd maar ik wil het ook onderstrepen, de formateur en de ambtelijke ondersteuning voor hun werkzaamheden. Onder leiding van architect Hendrickx treffen we vier partijen – waarvan er een aantal in de vorige periode nog regelmatig met elkaar overhooplagen – in een hartstochtelijke liefdesrelatie aan. Of misschien nog wel beter geformuleerd: er lijkt sprake van een collectieve betovering. Immers, hoe kan het nu dat de volstrekt onnodige ozb-verhoging van 20% door de VVD, vorige keer nog een breekpunt, ook niet meer als een belemmering wordt gezien. Om de hypnose in stand te houden en de stabiliteit van het geheel te bewaken zal strikte gehoorzaamheid aan de architect noodzakelijk zijn. Hier werd in de laatste editie van De Wassenaarse Krant al een voorschot op

genomen toen duidelijk aan GroenLinks werd gemeld dat ze niet te links mag worden. Het zal je maar worden gezegd. We hopen van harte op een bestuur zonder gedoe. Maar, of het realistisch is? Van de formateur begrepen we in het beginstadium dat de vier partijen graag zoveel mogelijk de andere partijen uit de raad wilden betrekken. Dat is net ook al even toegelicht. We hebben hier eigenlijk niets meer op gehoord. In onze beleving is de uitgestoken hand een fata morgana geweest, jammer. Alleen een vage belofte in het akkoord maar over voldoende ruimte voor het democratisch proces resteert bij de uitwerking. We gaan het zien. Ook in de vorige coalitieperiode was het gewoon zo dat voorstellen in de raad werden behandeld. Maar goed, vanzelfsprekend en zo kent u het CDA ook, zullen wij constructieve oppositie voeren. We zullen goede voorstellen altijd steunen. Zelfbewust, duurzaam en realistisch, zo luidt het motto. Is er sprake van zelfbewustzijn? Er lijkt vooral te worden gebouwd aan een groot hek om Wassenaar dat er in 2050 ook echt moet staan. Ik citeer: "overleggen in de regio is constructief, maar we houden te allen tijde vast aan ons eigen belang." We gaan toch niet weer terug naar de tijd van cherrypicken in de regio?

Onverstandig. Wassenaar moet juist voor haar zelfstandigheid een goede en betrouwbare partner zijn. En dan is het soms geven en nemen.

Duurzaamheid. Het eigenlijke grote thema tot 2050 is alleen met een vergrootglas te vinden. En dan zelfs eigenlijk niet. Een gemiste kans. Juist de komende jaren moet de verduurzaming in versnelling worden gebracht. Waarom staat er niets over de stikstofcrisis? Dat is toch ook wel iets dat onze inwoners raakt. Over het realistisch gehalte kom ik nog te spreken.

Wat is er dan wel goed. Na al die weken ligt er in ieder geval een vlot geschreven akkoord van zo'n elf pagina's. Het leest lekker weg en het bracht me al snel in zomerse sferen. Zeker toen ik ging fantaseren over Wassenaar in 2050. Wat leek het eigenlijk veel op het Wassenaar van nu. En eerlijk is eerlijk, dat klinkt zo gek nog niet. Laten we inderdaad vooral het vele goede dat hier is behouden. Maar het CDA gunt Wassenaar toch ook een beetje dynamiek en ontwikkeling. Waar is het jeugdig elan? Hoe zorgen we voor verdere integratie met onze expats? En u noemt prachtige musea in 2050. Waar doelt u op? Wat zou het mooi zijn als er ook een nieuw historisch museum onder valt.

Op Verkeer lijkt het een en al daadkracht. Zo te zien is dit een complex dossier omdat de belangen vaak tegenstrijdig zijn. Wat de een als voordeel beschouwt, is voor de ander een nadeel. De richting om naar 30 km per uur te gaan kan het CDA zeker steunen. De uitwerking daarbij is echter nog wel cruciaal. Waarom is er bijvoorbeeld voor gekozen om alleen in Wassenaar-Zuid nog wel enkele 50km-wegen te behouden en in de rest van het dorp helemaal niet? Ook wordt de ambitie uitgesproken om nog eens te kijken naar het Rozenplein. Waar is de daadkracht? Er is al zo veel gekeken. Maar wat hebben onze inwoners daar nu aan? In de eerste zin van het akkoord lezen we dat Wassenaar in 2050 een sociale gemeente met een evenwichtige, demografische verdeling is. Werkelijk? Niets is minder waar. De nieuwe coalitie laat jongeren en ouderen die een woning zoeken gewoon in de kou staan. Er is werkelijk geen enkele ambitie meer te bespeuren. Sterker nog, plannen die al in uitvoering zijn, zoals Den Deijl, worden teruggedraaid en op de lange baan geschoven naar 2026 en verder. Wat resteert, is dat alleen de plannen in 2026 moeten zijn afgerond. Met het terugdraaien van plannen waar de gemeenteraad al over heeft besloten maken we geen beste beurt als voorbeeld van een betrouwbare overheid. Maar afgezien daarvan, alleen in plannen kun je niet wonen, om een bekende PvdA-politicus te parafraseren. Waar moeten onze leerkrachten, de verpleegsters en de politieagenten wonen. U wilt ook, staat in het akkoord, jongeren gaan raadplegen. Welke jongeren kunnen hier nog komen wonen? Ook op het gebied van het Sociaal Domein is de ambitie ver te zoeken. Het beleid en budget blijven gelijk. De praktijk laat toch echt iets anders zien. Er wordt steeds meer beroep gedaan op de jeugdzorg en met een vergrijsde omgeving stijgt ook het beroep op de WMO snel. Hoe gaan we dit te lijf? Participatie wordt gereduceerd tot het beter afhandelen van klachten en bezwaren. Het CDA wil dat mensen worden gehoord, natuurlijk, en dat ze een reactie krijgen. Maar dat is eerder een kwestie van een goede organisatie dan dat het college zelf alle klachten gaat afhandelen. Echte participatie is bijvoorbeeld een duurzaamheidsberaad van en met de inwoners. Waarom is zoiets niet opgenomen? We missen ook de extra aandacht voor armoede in deze tijden van inflatie.

Tot slot kom ik bij het meest wonderbaarlijkste aspect van dit akkoord. Dat zijn de financiën. Er wordt een aantal structurele extra lasten genoemd. Stel dat we inderdaad het groenonderhoud naar A gaan doen. A is een technische term voor perfect. Als we dat doen, kost dat € 750.000,00 per jaar extra. De overige genoemde posten van betere communicatie en participatie moeten dan echt miljoenen gaan kosten willen we kunnen begrijpen wat hier gebeurt. De genoemde sanering van de gemeentewerf, inrichtingsaanpassingen voor de 30 km zijn immers gewoon investeringen met jaarlijkse afschrijvingen. Zoals u in de brief van het college over de meicirculaire heeft kunnen lezen, die vandaag is verschenen, zijn er overschotten tot en met 2025 van ruim € 3 miljoen à € 4 miljoen. Waarom is het dan toch nodig om de ozb met 20% te verhogen?

Het gaat om ruim € 2.000,00 die jaarlijks moet worden opgehoest door de inwoners. Toch gemiddeld zo een € 200,00 per huiseigenaar per jaar. En dat in tijden van hoge inflatie. Bovendien gaat de toeristenbelasting omhoog. Nog weer een paar ton erbij. Kortom: de gemeente Wassenaar

gaat verder geld oppotten terwijl het volstrekt niet nodig is. Daarnaast wordt er geschermd met het in 2026 verlagen van de tarieven van Avalex. Over niet realistisch gesproken. Dit zou alleen kunnen door de service extreem te verlagen. Door minder routes of door minder vaak te rijden. Dit betekent dus dat we afvalhopen krijgen in Wassenaar. Ongelofelijk, dat dit voorstel serieus kan worden opgenomen in een akkoord.

Ondanks grote aarzelingen bij dit akkoord gaat het CDA met een optimistisch gemoed de oppositie in. Wassenaar is en blijft een unieke gemeente om in te wonen. En onze fractie zal haar ideeën over de toekomst van Wassenaar luid en duidelijk naar voren brengen. Niet alleen ver weg in 2050, maar natuurlijk vooral ook voor de komende maanden en jaren. We hopen op een stabiele coalitie en wensen u veel wijsheid toe. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Nijman, namens de VVD.

De heer **Nijman**: Dank u voorzitter. Allereerst wil ik toch namens de fractie van de VVD Martijn en ook alle ambtenaren bedanken voor alle avonden, feestdagen, weekenden die jullie hebben besteed om ons te ondersteunen. Dat wij dit doen, soit, het is een hobby voor ons. Ons thuisfront is er misschien aan gewend. Maar dat jullie zo veel hebben moeten opofferen vind ik bijna een applaus waard, dank daarvoor. We kunnen klappen.

En natuurlijk wil ik hier ook het thuisfront, waarvan een deel hier vanavond aanwezig is, bedanken dat jullie de onderhandelaars zo veel tijd met ons hebben laten besteden zodat we uiteindelijk tot een mooie coalitie konden komen die we vanavond verdedigen en afgelopen zaterdag hebben gepresenteerd. De VVD is tevreden met dit coalitieakkoord waar het over duurzaam en realisme gaat, we hebben het gesloten met Hart voor Wassenaar, GroenLinks en Lokaal Wassenaar, met de regisseur, de heer Bolkestein. Vier jaar geleden stonden we hier nog met de grote uitdaging van zelfstandigheid. En nu hebben we het al over een zelfbewust Wassenaar. Hoe kunnen de tijden veranderen? Ik vind het ook wel deels een compliment aan het college van de afgelopen vier jaar. Zelfbewust zullen we samenwerken in de regio, in het belang van Wassenaar. Maar de nadruk ligt op samenwerken. We nemen onze verantwoordelijkheid daar en lopen er niet van weg. We hanteren in alles wat we doen een realistische benadering. Realistisch begroten zullen we zeker tegemoetzien in de begroting. Wassenaar blijft goed en wordt beter. Dat was ons logo en ik denk dat we dat in dit programma ook zien. We zien een stabiel zelfstandig Wassenaar waarin het huishoudboekje op orde blijft en zelfs nog iets beter wordt. Met een structureel sluitende begroting en een gezonde liquiditeitspositie. Waarin we blijvend investeren aan wegen en andere goede voorzieningen voor iedereen en we een dienende gemeente hebben waarin de inwoner centraal staat, met een laagdrempelig gemeentekantoor, zowel fysiek als digitaal. En waar we ook blijven investeren in ons jonge ambtenarenapparaat, dat er pas sinds september staat. Veel besluiten van de afgelopen vier jaar zullen worden uitgevoerd. Zoals investeren in verkeersveiligheid, het dorpscentrum, de renovatie van De Paauw, de Woonvisie 2030 met 25% sociale woningbouw. De aanpassing van de N44 waarmee we een aaneengesloten stuk natuur krijgen vanaf de kust tot aan het Groene Hart. En natuurlijk het invoeren van de door deze raad reeds goedgekeurde plannen om zowel de jeugdzorg als ook de ouderenzorg effectiever en daarmee efficiënter te maken. Daar hoefden we niet veel tijd aan te besteden want daar ligt gewoon een gedegen plan en dat helpt als je daardoor een wat dunner coalitieakkoord kunt schrijven. We hebben ook besloten dat de armoederegisser structureel onderdeel wordt van onze gemeentelijke dienstverlening. We hebben goede ervaringen met deze functionaris in het voorkomen dat problemen ontstaan. Tenslotte is voorkomen beter dan genezen. Tijdens de verkiezingen hebben wij gepleit voor een jeugdgemeenteraad. Voor de VVD is het van belang participatie van jongeren te verhogen. Maar hoe we dit precies gaan doen, zullen we samen met de jongeren gaan besluiten en niet wij wat oudere mannen en vrouwen, maar samen met de jeugd.

Dan komen we tot een belangrijke portefeuille Mens en maatschappij, van onze wethouder Caroline Klaver-Bouman sluit hier ongelofelijk mooi op aan. U kent allemaal onze wethouder Caroline. Ze heeft een hele brede ervaring in deze raad en ook in ons dorp. Het verhogen van de verkeersveiligheid van alle verkeersdeelnemers is en blijft voor ons van groot belang. Daar hebben we de afgelopen vier jaar aan gewerkt en dat staat ook nu weer in het akkoord. Uiteraard zal de VVD, net zoals gedurende de coronaperiode toen de VVD op de bres heeft gestaan voor een extra lokale steun aan onze lokale ondernemers, ook komende jaren weer klaarstaan om de ondernemers te faciliteren zodat zij kunnen ondernemen. Ons mooie dorp kan tenslotte niet zonder onze ondernemers. Helaas zien we ook in Wassenaar polarisatie tussen noord en zuid, oost en west, tussen rijk en arm. Maar al deze mensen worden in deze raad vertegenwoordigd. En daarom is dit akkoord bewust op hoofdlijnen zodat we samen, binnen bepaalde kaders, kunnen werken aan oplossingen voor ons dorp, voor Wassenaar, voor iedereen. Want we zitten hier niet voor onze eigen eer, we zitten hier tenslotte om het belang van Wassenaar te dienen. We staan positief tegenover constructieve inbreng van de andere raadsleden. De Visie 2050 is belangrijk omdat we daarmee vaststellen waar we op termijn willen zijn. Hoe Wassenaar er op termijn zal uitzien. Dit is

een goede leidraad voor beslissingen die we de komende periode moeten gaan nemen. En zeker de uitdagingen die we vandaag de dag nog niet kunnen bedenken.

Tot slot wil de fractie van de VVD dit college met vier voltijdse Wassenaarse wethouders succes en met name ook plezier wensen. Succes met het maken van het collegeprogramma en de begroting in het belang van ons mooie Wassenaar. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan wil ik graag het woord geven aan de heer Krabbendam namens D66.

De heer **Krabbendam**: Voorzitter, over de nieuwe coalitie. Ruim drie maanden na de verkiezingen presenteerde de nieuwe coalitie het afgelopen weekend een akkoord op hoofdlijnen onder de titel: Zelfbewust, duurzaam en realistisch. Best lang voor zo een document op hoofdlijnen. Tijdens de afgelopen coalitieperiode zijn door de VVD, Lokaal Wassenaar, CDA en D66 veel concrete zaken gerealiseerd of in gang gezet. D66 is verheugd dat de nieuwe coalitie heeft aangegeven dat ze veel van het beleid zullen doorzetten. D66 vindt het ook goed dat de nieuwe coalitie uitvoering geeft aan de brede wens van de vorige gemeenteraad om de snelheid te verlagen naar 30 km per uur. D66 staat voor beter beleid en een goed bestuur en is bereid daar de komende vier jaar een constructieve bijdrage aan te leveren om samen de grote maatschappelijke opgave zoals rond het klimaat en woningnood en de gevolgen van de vergrijzing te kunnen aanpakken. En om maatregelen, zoals opgesteld door het vorige college, die ervoor moeten zorgen dat de jeugdzorg en de WMO zorg effectiever en efficiënter wordt. Tijdens onze gesprekken met de informateur hebben wij aangegeven dat het coalitieakkoord groen en duurzaam moet zijn. Het percentage sociale woningbouw bij nieuwbouw moet weer omhoog naar minimaal 30%. En de gemeente moet nu toch echt aan de slag gaan met inwoneropparticipatie met de nieuwe verordening en het inwonersparticipatiekompas in de hand. Het akkoord, zoals nu voorligt, is echter vooral behouden wat er al is en toont een gebrek aan ambitie. Het gebrek aan urgentie op de grote maatschappelijke opgave is meer dan teleurstellend en onze inwoners wordt weinig perspectief geboden. Deze coalitie zet de stip op de horizon op 2026, 2030, 2050 zelfs. Maar doet niets op de weg daarnaartoe en schuift lastige keuzes voor zich uit. Na 2030 schijnt zelfs het denken überhaupt te staken. Dat is jammer.

Het akkoord nader bekeken voorzitter. Het venijn zit in de staart. In de voorlaatste zin kondigt dit college uit het niets een verhoging van de ozb aan. Dit maar liefst 20% en en passant wordt de toeristenbelasting ook nog maar even verhoogd. Waar komt dit idee voor deze verhoging van de eigen belastingcapaciteit vandaan vraagt mijn fractie zich oprecht af. Wassenaar staat nu al in de top van gemeenten met de hoogste woonlasten per inwoner. De vraag is: waarom in deze tijd een extra lastenverzwaring voor de inwoners? Waarom is dat nodig? We vragen ons ook oprecht af waar de coalitiepartijen dat ook alweer in hun verkiezingsprogramma hadden opgenomen. Wij hebben het in ieder geval niet kunnen terugvinden. Een van de weinige concrete punten in het coalitieakkoord is de snelheidsverlaging naar 30 km per uur binnen de bebouwde kom. Zoals gezegd, we zijn erg blij dat het nieuwe college aan de slag gaat met dit onderdeel van het verkeersplan uit de vorige periode om de verkeersveiligheid in het dorp te verbeteren.

Alternatieven zoals fietsen te bevorderen en sluipverkeer tegen te gaan.

Op gebied van natuur en klimaat zijn de ambities in dit akkoord wel heel erg bescheiden. Parkeren in het Natura 2000-gebied Meijendel wordt niet ontmoedigd en de huidige files zullen dus niet worden aangepakt. We zien geen enkele ambitie op het gebied van stimulering van elektrisch vervoer en ook niet op het gebied van duurzame energiewinning. En op welke manier is regenwater afvoeren via het riool duurzaam te noemen? Wassenaar loopt voorop met het integraal huisvestingsplan, het IHP, dat tijdens de afgelopen coalitie onder verantwoordelijkheid van D66 is vastgesteld. Het IHP gaat over de huisvesting van de scholen, voor de aanwezigen die nog niet helemaal thuiszijn in de afkorting. Toen bleek dat vanwege financiële dekking en gebrek aan draagvlak binnen de raad het niet mogelijk was om een hogere norm dan bijna energieneutraal (BENG) als norm op te nemen heeft GroenLinks binnen het IHP gepleit voor het verhogen van de ambitie naar de hogere norm energieneutraal, ENG, voor nieuwbouw en vervanging. Wij delen die ambitie en hebben het ook zo verwoord in ons verkiezingsprogramma. Maar van die gezamenlijke ambitie zien wij niets terug in dit akkoord. Bij het groot onderhoud dat binnen het IHP inderdaad behoort tot de verantwoordelijkheid van de school komt de coalitie niet verder dan het gesprek aangaan over het nut van isoleren, maar biedt de scholen nul perspectief op enige steun vanuit de gemeente. Hoe ziet dit college zijn eigen verantwoordelijkheid voor het verduurzamen van de scholen. We zouden graag een grotere ambitie zien en we zijn van harte bereid om de nieuwe wethouder voor natuur, klimaat en mobiliteit daarbij te steunen.

Hoe gaat de gemeente de Wassenaarse inwoners helpen met het versneld verduurzamen van hun woningen? Verder dan wat nu wordt genoemd: informeren, stimuleren en faciliteren. Inwoners hebben nu te maken met stijgende energieprijzen. Er is daarnaast een grote noodzaak om te verduurzamen vanwege de klimaatcrisis. Koppel daarom urgentie en noodzaak aan een heldere

visie met meer ambitie. Waarom denkt de coalitie niet aan een klimaatfonds in enige vorm? Hoe denkt de coalitie anders de inwoners in deze moeilijke tijden te ondersteunen bij het realiseren van deze belangrijke klimaatdoelstelling.

Voorzitter, dan de woningnood. Want zo mag ik het toch wel noemen? Het toewijzen van een hoger percentage huurwoningen aan de eigen inwoners klinkt heel sympathiek. Maar dan moet er wel iets te verdelen zijn. Door het gebrek aan ambitie van deze nieuwe coalitie om te bouwen valt er straks helemaal niets te verdelen. Want deze coalitie is niet van plan te gaan bouwen voor de groepen inwoners die naar een geschikte woning op zoek zijn. De starters, de jonge mensen die in Wassenaar in de zorg, het onderwijs of bij de politie werken en hier graag willen wonen. Het CDA refereerde er terecht ook al aan. De ouderen die graag in een appartement willen wonen in de buurt van zorg en voorzieningen. Met deze nieuwe coalitie hebben ze het nakijken. Op de plannen voor sociale huur en koopwoningen op het terrein van de voormalige Den Deijlschool zet deze coalitie er met de keuze voor grondgebonden gezinswoningen een streep door. Mijn fractie is daar zeer teleurgesteld over. Volkshuisvesting is de kernverantwoordelijkheid van de gemeente als het gaat om wonen, het nieuwe college lijkt daar ook blind voor. Net zoals dit nieuwe college geen focus en visie heeft op een andere belangrijke verantwoordelijkheid voor gemeenten. Het hoofdstuk Mens en maatschappij komt er überhaupt bekaaid vanaf in het coalitieakkoord. We zagen twee mooie afbeeldingen. Het ging over het dorpscentrum. Maar mens en maatschappij? Wij missen focus en visie op de portefeuilles van de grote maatschappelijke opgaven rond jeugdzorg, ouderenzorg en armoedebestrijding. De tekst over het dorpscentrum stelt ons voor een raadsel. Wij vragen ons na lezing van het coalitieakkoord af welke discussie wij vorige week dinsdag eigenlijk met de wethouder hebben gevoerd over het Centrumplan en de overschrijding van het ter beschikking gestelde budget met maar liefst € 1.450.000,00. Wij ontvingen vrijdag 17 juni jl. een raadsinformatiebrief met dit nieuws, maar te weinig informatie om daar een goede discussie over te hebben. De toegezegde nieuwe brief hebben wij nog niet ontvangen zodat we op 5 juli a.s. op dit moment, met deze informatie, niets anders kunnen doen dan het verzoek om aanvullend budget af te wijzen en het nieuwe college te vragen de aanbesteding als mislukt te beschouwen en niet te gunnen aan een van de twee inschrijvers. Het nieuwe college zegt in het coalitieakkoord te komen met een aangepast en haalbaar plan. Dat wachten we dan maar af. Mijn fractie spreekt haar teleurstelling uit over de wijze waarop met dit dossier de laatste week is omgegaan terwijl er dus ook al een tekst in het coalitieakkoord lag, die richting gaf waar ze aan dachten, het niet met ons is gedeeld en toch in de discussie is gebracht. Het is onbegrijpelijk. We hopen op een betere omgang met de raad tijdens de komende raadsperiode. De focus op de gemeentefinanciën in het coalitieakkoord en het doen toenemen van de algemene reserve laat zien dat binnen deze coalitie de misvatting heeft postgevat dat de gemeente er is om nog meer vermogen te verwerven. Wassenaar is een financieel blakend gezonde gemeente, zo hebben we onlangs van de experts van de Rekenkamer weer geleerd. De hamvraag is dus: waarom deze vier partijen het nu ineens, drie maanden na de verkiezingen, nodig vinden om de ozb met maar liefst 20% te verhogen. Met een lokale lastenverzwaring voor inwoners in een tijd dat boodschappen flink duurder worden en de energieleveranciers hun prijzen meer dan verdubbelen, toont dit college weinig gevoel te hebben voor de financiële positie van veelal inwoners en huiseigenaren die de eindjes maar net aan elkaar kunnen knopen. De in het vooruit gestelde tariefsverlaging van 25% van de afvalinzameling is niet alleen boterzacht en wederom pas weer aan het eind van deze raadsperiode ingepland. Die lastenverlichting komt dus te laat, als deze al te realiseren is.

Voorzitter, er komen vier fulltime wethouders, waarmee Wassenaar mag rekenen op een degelijk beleid in kwaliteit van bestuur. Om die reden geven wij het nieuwe college graag een kans om echt werk te maken van inwonerparticipatie. En ons te verrassen met initiatieven en het daadwerkelijk betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We gaan dit op de voet volgen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan is het woord aan de heer Hendrickx, namens Hart voor Wassenaar.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, dank u wel. Het heeft even geduurd, maar dan heb je ook wat. En niet zomaar wat. Het coalitieakkoord dat voor ons ligt en wat het resultaat is van goede onderhandelingen tussen de Wassenaarse VVD, Hart voor Wassenaar, Lokaal Wassenaar! en het Wassenaarse GroenLinks, is een akkoord dat ertoe doet. Vier lokale of bijna lokale partijen die eerst met elkaar beoordelen hoe de wat verder weg liggende toekomst met een visie voor 2050 eruit gaat zien, om vervolgens de eerste vier jaar daarnaar op weg in te vullen. Het verheugt mij dat voor de eerste keer in de Wassenaarse geschiedenis een meerderheid in de coalitie van puur Wassenaarse komaf is. Dat verheugt ons daadwerkelijk omdat daarmee de Wassenaarse kracht wordt aangegeven en verder versterkt. Zoals gezegd: een visie voor 2050. Wassenaar is een dan nog groenere gemeente, 30.000 inwoners, 13.000 woningen maar bovenal veilig. Op straat, op school, overal. Het zal er goed leven zijn voor iedereen. We zijn een gemeente voor alle

Wassenaarders, voor alle leeftijden, waar ze in Wassenaar ook wonen. Degenen die hier wonen hebben een stok gepakt en een cirkel van 360 graden om zich heen getrokken en dat zijn de grenzen van Wassenaar. Iedereen die binnen die cirkel woont, behoort tot de eigen Wassenaarse samenleving. Wassenaar zal veel minder verkeersdruk hebben dan nu. Slechts door Wassenaar passerend verkeer is er haast niet meer. De mensen in Wassenaar rijden rustig en dragen bij aan de veiligheid en het terugdringen van overlast. In Wassenaar is ruimte en rust belangrijk en dat wordt gekoesterd. Veel van wat je nodig hebt, kun je in Wassenaar vinden, recreatie, zorg, uitgaan en bij de winkels die in het dorp zijn gevestigd. De energietransitie is zonder grote problemen afgerond. Warmte en elektriciteit zijn zekerheden. En Wassenaar is groen. Wassenaar is zelfstandig. Het is het Zuid-Hollandse dorpje dat naam en faam heeft als een van de mooiste en best leefbare gemeenten in Nederland. Een tikje eigenwijs, heel zelfbewust. Om die zelfstandigheid te borgen beschermen we onze groene grachten en zorgen we ervoor dat we een gemeente zijn die nooit schulden zal hebben. En dat is het ijkpunt voor ons financiële beleid. Nooit schulden, nul schulden. Laat ik het afsluiten met de constatering dat onze natuur, onze ligging, onze stranden en onze bewoners Wassenaar een rijk dorp maken. We hebben een kort en compact coalitieakkoord. Veel staand beleid blijft ongewijzigd. Ik wil uitspreken dat ondanks dat we vele meningsverschillen hebben gehad de afgelopen vier jaar bij ons en bij Hart voor Wassenaar het respect voor de coalitie van de afgelopen vier jaar zeker bestaat. Datgene dat goed is, zullen we proberen in stand te houden. Voor datgene dat we verkeerd vinden, zullen we proberen een meerderheid te vinden om dat te veranderen. That's all in the game.

Maar we wilden met het korte en compacte coalitieakkoord niet vastzitten op checklistjes. We gaan de komende jaren op onze weg nogal wat tegenkomen. En het feit dat dit coalitieakkoord reacties oproept, geeft aan dat het een akkoord met impact is. We hebben ons voorgenomen om veel uit te leggen aan de Wassenaarders, dat moeten we. We rekenen erop dat het goed begrepen gaat worden. En mocht het niet zo zijn, dan zijn we niet de beroerdste om ons aan te passen aan datgene wat Wassenaarders ons vertellen. We vragen ons altijd af: is het goed voor Wassenaar, wil de Wassenaarder het en wil Wassenaar het. In samenwerking met de financiële afdeling is vastgesteld dat we jaarlijks grote bedragen uit de spaarpot halen om de lopende rekeningen mee te betalen. Allerlei reserves worden gevuld, vanuit onroerend goed of vanuit de algemene reserve om vervolgens te worden uitgedeeld als baten in de begroting. Dat stopt. Zo veel is heel goed leesbaar in het coalitieakkoord. Je kunt je bezit niet opsnoepen zonder grote gevolgen. Een deel van de ozb-verhoging van 20% is nodig om niet meer de spaarpot te leeghalen. We moeten vooruitkijken naar de grote investeringen die we gaan doen. De scholen, de sporthal, het raadhuis, om maar een paar te noemen. Bij elkaar opgeteld overstijgt dat ruim onze beschikbare middelen. Gelukkig hebben nogal wat onroerend goed in bezit van de gemeente en dat zullen we, daar waar opportuun en mogelijk, daadwerkelijk ook verkopen. Die zullen worden aangewend voor de investeringen die we nog gaan doen. Een tweede zorg voor de komende jaren is het forse tekort op jeugdzorg en WMO. Je praat niet over een paar ton, je praat over miljoenen. En daar zullen de tekorten fors moeten afnemen door een ander beleid dat het eindresultaat hetzelfde houdt maar wat minder gaat kosten. Ook voor het achterstallig onderhoud zullen middelen nodig zijn. Het sleutelwoord voor het financiële beleid is prudent. Ik zeg het nog een keer: prudent. We laten ons leiden door de lange termijn en niet alleen door een korte termijn gemeentelijke begroting. We zullen de toeristenbelasting verhogen. Die zal stevig zijn maar dat valt nu nog niet te bepalen. Samen met de toeristenbelasting zijn we op zoek naar mogelijkheden om opbrengsten te creëren uit recreatief dagbezoek. Zowel de toeristenbelasting als de opbrengsten uit recreatief dagbezoek dient dan een financieel doel en het beheersen van de toestroom van verkeer in Wassenaar. Maar vooral dienen de hogere inkomsten om het leven in Wassenaar te verbeteren. Het eerste is dat we in heel Wassenaar naar onderhoudsniveau A gaan, zowel voor wegen als voor groen. En voor de duidelijkheid, in heel Wassenaar. Dat mag € 750.000,00 per jaar gaan kosten. We zullen meer mensen, 2,5 tot 3 fte, gaan inzetten om te communiceren met de Wassenaarders. Als je een e-mail stuurt naar de gemeente en je krijgt te horen uw e-mail is ontvangen en vervolgens hoor je een halfjaar niets meer, of überhaupt hoor je niets, dan is dat niet goed. We zullen daar iets mee moeten doen. We hebben dat in onze besprekingen triage genoemd. Je moet mensen hebben die met de Wassenaarders kunnen communiceren om te vaststellen waar de beste oplossingen aan hun geboden kan worden. En met hun klachten en opmerkingen moet meer worden gedaan dan alleen een ontvangstbevestiging. Er komt een proces dat ertoe leidt dat communicatie met Wassenaarders door het college wordt behandeld. Je wilt uiteindelijk weten wat er leeft en wat er speelt en niet ergens in het proces zien worden opgelost. We gaan een ereschuld aan de Wassenaarders inlossen. De milieuverontreiniging van de gemeentewerf wordt gesaneerd, punt. Er is geen discussie over geweest, we waren het met elkaar direct eens. De komende jaren worden vier bouwprojecten ter hand genomen. Het ANWB-gebouw, Kerkehout, Middelweg en het havengebied. Hoewel de Middelweg al een vergevorderd project is, willen we daar een andere bebouwing dan tot nog toe voor ogen stond. De woonvisie strekt tot 2050, het jaar waarin we ongeveer 13.000 woningen in Wassenaar willen hebben. Het invoeren van de 30 km per uur in de

hele gemeente zal een majeure operatie zijn. Veel communiceren, handhaven en aanpassen zal behoorlijke kosten met zich meebrengen. Voor Hart voor Wassenaar is daarnaast nog een aantal punten belangrijk. We hebben in het coalitieprogramma opgenomen dat de Groene Buffer weer naar 1500 meter moet gaan. Ik kijk iemand aan voor wie dat ook een groot plezier is. We hebben er lang voor geknokt, maar we proberen dat weer terug te krijgen, die autoverkeer tussen Valkenhorst en Wassenaar mogelijk maken. Afwaardering van de Katwijkseweg. Geen intensivering en cultivering van gebruik van de Groene Buffer. Sociale woningen. Hoewel er wettelijke beperkingen zijn willen we naar mogelijkheden om iedere Wassenaarder die in een sociale woning gaat wonen in Wassenaar te plaatsen. Willen is kunnen en ik hoor altijd dertig redenen waarom iets niet kan en we gaan op zoek naar die ene reden waarom het wel kan. We willen een sterk Wassenaar. Daarvoor moet je een goed, adequaat en niet te krap bezet ambtelijk apparaat hebben zowel voor werkzaamheden binnen Wassenaar als de vertegenwoordiging buiten Wassenaar. Er moet nog verder worden gebouwd. De productie van het ambtelijk apparaat moet verder worden vergroot en goed gericht zijn. En zo wordt Wassenaar sterk. Onze dank gaat uit naar Martijn Bolkestein. Zijn energie en betrokkenheid maakte dat hij efficiënt, effectief en empathisch het proces tot een goed einde heeft begeleid. Zijn geduld en tolerantie haalde de scherpe kanten, voor zover die zich voordeden, weg voordat ze schade konden aanrichten. En veel dank ook aan Tom Oostvogels en Marlou Grobben en Stefan en Charlotte voor hun inspanningen. Ze hebben zich ingezet om het proces te faciliteren, wijsheid in te brengen, corrigerend op te treden waar nodig. Het enige wat we hen konden bieden was overuren, een paar gratis maaltijden, maar bovenal de ervaring van een coalitie- en een programmavormingsproces. Dank.

Voorzitter, dit is het laatste wat ik voorlopig op deze plek te zeggen heb. 99 maanden is niet kort, maar het kan altijd nog langer worden. Ik doe dat in de gedachte dat de fractie van Hart voor Wassenaar van zeven mensen samen een sterk en evenwichtig team is. Pascal, Irma, Bert, Françoise, Nicolas, Hans en Nel van wie er vijf de kiesdrempel hebben gehaald, absoluut yes, hebben de ambitie om de komende vier jaar hun bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van Wassenaar. Onze verhoudingen zullen grondig wijzigen. Als fractievoorzitter ben je een beetje de baas, voor zover zij dat overigens toelieten. Maar vanaf nu worden ze mijn baas en gelukkig maar voor vijf/elfde. Ik wens hun succes, goede samenwerking en veel plezier. Dames en heren, we gaan voor een sterk Wassenaar. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Paulides, namens de fractie van DLW.

De heer **Paulides**: Ja dank voorzitter. Ja, dat wordt nog wat deze raadsperiode. Juichende verhalen van de coalitie en heftige kritiek, nu al, van de oppositie. We hebben als DLW altijd gepleit voor een raadsbreed programma. Een programma dat wij samen wilden opstellen en waar iedereen zich zoveel mogelijk in herkent. Dat is belangrijk, omdat een raadsbreed programma in bestuurlijk opzicht voor eenheid en stabiliteit zorgt, zoals we dat in de periode 2013-2014 ook heel succesvol gezien hebben. De nieuwe coalitie heeft veel tijd nodig gehad. Het is door een aantal partijen al genoemd voor deze formatie. Daarmee was er voldoende tijd geweest voor overleg met ook andere fracties, maar heel teleurstellend heeft de coalitie geen bereidheid getoond om te komen tot een raadsbreed programma. Ofschoon dat wel beloofd is. We gaan daarover praten met elkaar. Dat is niet gebeurd. We staan als Wassenaarse gemeenschap voor een aantal grote besluiten die de leefbaarheid van ons fijne dorp sterk beïnvloeden. Voor deze besluiten is maatschappelijk draagvlak van groot belang. Immers, we moeten het uiteindelijk samen doen. Afgelopen vrijdag werd ik om 12.45 uur via mail benaderd door de pers. Er werd gesteld: het coalitierapport wordt al druk gelezen in Wassenaar. Ik antwoordde: ik weet van niks. En pas vrijdagavond om 18.15 uur werd vanuit de ambtelijke organisatie het raadsakkoord aan de raads- en commissieleden gestuurd. Dat zegt wel heel erg veel. Wat ons betreft is het overduidelijk dat de coalitie kiest voor u, over u en zonder u en een heel groot deel van de Wassenaarse gemeenschap uitsluit. Een slechte start en participatie en samenwerking zijn wel mooie termen, maar voor deze komende coalitieperiode zijn het vanuit de coalitie helaas kennelijk ook loze woorden. In de afgelopen raadsperiode, waar de VVD en Lokaal Wassenaar! ook deel van uitmaakten was al een gebrek aan samenwerking tussen de coalitie en de oppositie. De mooie verkiezingsbelofte van Hart voor Wassenaar, VVD, Lokaal Wassenaar! en GroenLinks, over participatie en samenwerking blijken nu al achterhaald. Zij kiezen voor confrontatie en uitsluiten. Daarbij komt nog het feit dat na de verkiezingen de intermenselijke omgangsvormen en het gebrek aan zelfreflectie van een zeker raadslid maakten dat de samenwerking tot een absoluut dieptepunt daalde. Het is voor de integriteit van de betrokkenen een criterium om benoemd te kunnen worden. Een integer bestuur van ons mooie dorp is heel belangrijk. Ik heb daarom zelfs overwogen om direct na de benoeming vanavond een motie van wantrouwen in te dienen tegen het betreffende nieuw te benoemen collegelid. Wij zien de laatste jaren ook het vertrouwen in de lokale politiek ernstig geschaad, hetgeen ook blijkt uit de verder gedaalde opkomst bij de laatste verkiezingen, van 60,3% naar

56%. Bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2021 was de opkomst in Wassenaar 84,4% en zelfs de relatief onbekende Provinciale Statenverkiezingen hadden in 2019 nog 64,5%. De juichende berichten van de coalitie in de afgelopen periode dat het vertrouwen in de lokale politiek zo is verbeterd, zijn dus regelrecht fake news. Met betrekking tot het coalitieakkoord zelf nog als volgt, er zijn gelukkig ook op papier een aantal lichtpuntjes in het coalitieakkoord. Het coalitieakkoord is niet geheel dichtgetimmerd. Het is een akkoord op hoofdlijnen en dat zou in theorie ruimte kunnen bieden voor een democratisch proces. Maar dan moet er natuurlijk wel een breuk plaatsvinden ten opzichte van de handelwijze van de vorige coalitie. Dus niet het koppentellen van het stemvee in de gemeenteraad, maar een waarachtig afgewogen keuze naar een daadwerkelijk debat. Gezien de samenstelling is hier het uur van de waarheid. Gaan Hart voor Wassenaar en GroenLinks dit nu afdwingen, of blijken zij gewoon oude wijn in nieuwe zakken en sluiten ze de gemeenteraad en daarmee heel veel Wassenaarders uit? Hoe dan ook, als oppositie zullen wij als DLW zoveel mogelijk voor een eerlijk en open debat gaan, waarbij besluiten op basis van een merites tot stand komen en niet op basis van achterkamertjes en voorgekookte, vaak stiekeme plannen. Om dit akkoord uit te voeren vinden vier coalitiepartijen dat er vier fulltime wethouders nodig zijn, terwijl het algemeen bekend is dat een gemeente als Wassenaar met drie wethouders uitstekend bestuurd kan worden. Tja, gaat het nu om de poppetjes, of om de inhoud? Het lijkt hier heel sterk op dat het om baantjes gaat. En daar is het belang van de Wassenaarse burger niet mee gediend. Er zitten in het coalitieakkoord wel een aantal zorgpunten en addertjes onder het gras. Als eerste noem ik dat de VVD de afgelopen jaren in grote mate het beleid heeft bepaald, maar nu zie ik op papier een 180 graden draai. En dat zou nog wel eens voor problemen kunnen zorgen. Wat wil de VVD nu echt, dat er zo een wijziging komt? Wie is dominant in deze coalitie? Hoe gaat het college om met dit Bokito-akkoord? Ik dat wel als punt van zorg met betrekking tot de stabiliteit van de coalitie. Ik noem als tweede punt de bufferzone bij Valkenburg. Op zich is het positief dat eindelijk weer vastgehouden wordt aan de afgesproken 1500 meter. Maar wij weten uit het verleden dat WWW vanwege het standpunt uit dat overleg geweerd is. Dat is een risico. Moeten we dat echt willen met het risico dat we uit dat overleg gaan? Het is ook een duidelijk gemiste kans in het coalitieakkoord dat er niets over de raadsbrede moties zweefvliegen gezegd wordt. We hadden hier mooi ook een stikstofuitstoot en het verminderen van het vliegtuiglawaai kunnen bewerkstelligen. Dan over de beperkte gebiedsvisie en de Groene Zone. Dan mis ik wel een duidelijk standpunt. Als derde punt noem ik de mobiliteit. In 2014 juichende verhalen over de ondertunneling van N44. De VVD Wassenaar zou samen met de VVD in Den Haag zich wel sterk maken voor die ondertunneling van de N44. En ze brachten zelfs de naam 'Amsterdamse Baan' in omloop. Nu wordt de N44 alsnog afgewaardeerd en is geen doorgaande route meer. Elders staat: afwaardering naar vijftig kilometer en streven naar de ondertunneling blijft. En dan die 30km-zone in die bebouwde kom. De vijftig kilometer zou maar op twee wegen blijven bestaan, maar ik zie maar één traject genoemd worden, namelijk de Wittenburgerweg tot de Papegaaienlaan. Enig idee wat het aanpassen van de wegen gaat kosten en wat het veiligheidsrisico is wanneer de fietsers en de auto's gebruikmaken van dezelfde rijbaan? Wij vinden dat er meer vrij liggende fietspaden moeten worden aangelegd en dat is veel veiliger wanneer fietsers en automobilisten gebruikmaken van dezelfde rijbaan. Dat is gevaarlijk. Wat mij ook verbaast is dat er met geen woord meer gerept wordt over de Lightrail. Het staat al vast dat de afwaardering van de N44 naar twee keer één rijbaan doorgaat. Het sluipverkeer zal dan in Wassenaar bevorderd worden en de maatregelen die daartoe genomen worden lijken onvoldoende te zijn. Los van de 180 graden draai van de VVD is het ook vreemd dat het standpunt voor de afwaardering al wordt ingenomen voordat het onderzoek naar de gevolgen van de voorgestelde maatregelen is afgerond. Dan de duurzaamheid. Aardgas is niet meer langer de belangrijkste energiebron voor het verwarmen. En wat zegt dat nu? Het coalitieakkoord zegt dus niets over de vraag of Wassenaarders al dan niet worden gedwongen om van het aardgas af te gaan en wij vrezden het ergste. Dan staat er ook dat de bebouwing en de bestrating sinds 2030 gelijk is en dat er 30.000 inwoners in circa 13.000 huizen wonen. Eigenlijk staat er dat alleen de bestaande plannen de komende jaren nog worden uitgevoerd en dat er aan het woningtekort niks wordt gedaan. Het is al vaker gezegd vanavond. Het is een heel duidelijk standpunt, maar het bevreemdt ons wel, omdat in de programma's van de coalitiepartijen altijd stond dat ze aan het woningtekort wat wilden doen. Maar we missen dan ook uitspraken over het wonen voor jongeren, levensloopbestendige woningen, meergeneratiewoningen en collectieve woonvormen. Dan het dorpscentrum. In de voorjaarsnota komt nog de discussie over een aanpassing van het centrum. In het coalitieakkoord lees ik dat er een aangepast en haalbaar plan komt voor de herinrichting van het dorpscentrum. Het was het college, en met name de VVD-wethouder, die bij de voorjaarsnota een aantal opties voor stopzetten of het aanpassen van het plan heeft meegegeven en die moeten we nog bespreken. Kan ik constateren dat dit onderdeel uit de voorjaarsnota komt te vervallen en dat wij op een nieuw voorstel kunnen rekenen? Wordt er dan nog goed gelet op de kosten die alsmaar blijven stijgen, extra kosten die dan gemaakt worden ten koste van andere projecten die hard nodig zijn? Dan Bestuur en Middelen. Ambtenarenapparaat, Raadhuis De Paauw en de Gemeentewerf. Hier zijn nog veel keuzes te maken ofschoon we wel liever een aangepast plan

hadden gezien voor het gebruik van De Paauw. Het is nu extreem duur, maar wanneer wij de overige kosten inzichtelijk hebben, dan weten we zeker dat er een heroverweging komt. Voor wat betreft de maatregelen met betrekking tot financiën, wij zijn grotendeels tevreden met de aangekondigde wijzigingen, maar we vragen ons af hoe de post voorzieningen gevoed gaat worden en of er bestemmingsvoorzieningen worden ingesteld zodra er besloten wordt tot een investering? De ozb met 20% verhogen. Dat is voor ons slechts aanvaardbaar indien de totale lasten voor de inwoners met eenzelfde bedrag worden verlaagd. De afvalstoffenheffing, de rioolheffing kan omlaag. En als je dat doet, dan wordt de uitkering uit het Gemeentefonds hoger. Dus uiteindelijk krijgt de gemeente meer geld, terwijl de inwonerslasten gelijk blijven. Ik begrijp niet dat daar niet naar gekeken is. Als oppositiepartij zullen wij deze coalitie zeer kritisch volgen, omdat we nu al constateren dat de coalitie al vanaf haar eerste stappen samenwerken uitsluit, en dat is jammer. Maar aan de andere kant juist opbouwende kritiek en een gedualiseerd stelsel vormt de basis voor de controlerende taak van de raad. Mits er natuurlijk dan ook een echt debat plaatsvindt, en op basis van de merites van de argumenten en niet op basis van politieke spelletjes die dan leiden tot de besluiten. Tussen coalitie- en oppositiepartijen zit nu eenmaal soms een verschil van inzicht en we zullen de komende bestuursperiode op de inhoud nog een stevig debat voeren. Tegelijkertijd rekenen we erop dat de coalitiepartijen deze kritiek als opbouwende feedback zullen zien, omdat anders zelfs een goed debat onmogelijk is. Ik had nog een aantal opmerkingen, maar er zijn al heel veel opmerkingen gemaakt. Ik wil er toch nog een paar noemen. Ik denk dat het idee vrachtwagenroutes te overwegen is. Dus vrachtwagens alleen op bepaalde routes die toegestaan worden. Dan wordt er in het coalitieakkoord niets over Bronovo gezegd. Dat vind ik ook een hele jammere. WMO en zorg lezen we ook niks over. Ik denk dat we eigenlijk hiermee de grootste kritiek op dit moment al te pakken hebben. En de rest zullen wij in de komende periode gaan zien. Ik wil het hierbij laten.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Gankema, namens Lokaal Wassenaar!

De heer **Gankema**: Dank voorzitter. Als je bij het Songfestival als zesde optreedt, dan willen ze nog wel naar je luisteren, ik hoop dat het hier vandaag ook is. Al is de inbreng doorgaans langer dan liedjes bij het Songfestival. Voorzitter, de inwoners hebben er een paar maanden op moeten wachten, maar we hebben een nieuwe coalitie. En een akkoord van, als je de foto's weglaat, vier bladzijden. Als ik de vorige sprekers zo beluister, hadden ze liever gehad dat we een heel dik en gedetailleerd stuk zouden opleveren, maar hier moeten we het voorlopig mee doen en ik ben er trots op. De eerste reacties lopen uiteen. Naast lovende woorden en ik heb ze ook hier vanavond gehoord, over respect, viel ook te horen: het is links, er staat te weinig in over het klimaat, het is erg conservatief, en zelfs, het is geschreven door een VVD'er. Om met dat laatste te beginnen, in de onderhandelingen was iedere fractie even belangrijk. Iedere fractie kon zaken inbrengen en elke stem telde even zwaar. Daar waar we het oneens waren, bevroegen we elkaar naar de achtergronden van standpunten. De samenwerking, het was soms letterlijk samen werken, is een van de redenen waarom we trots zijn op dit coalitieakkoord. Omwille van de tijd noem ik kort nog een aantal zaken. De verkeersveiligheid, we zetten de maximumsnelheid op 30 km/u. Meer ruimte voor fietsers en voetgangers en als ik hier uit het raam kijk, dan kan hier ook een grotere fietsruimte komen, want ik ben blij dat er vanavond zoveel mensen met de fiets zijn gekomen. We dringen het sluipverkeer terug. De vervuilde grond van de Gemeentewerf gaan we saneren. De uitgaven voor ouderenbeleid, de sport, kunst en buurthuizen blijven tenminste gelijk. Ten minste gelijk. Er staat niet voor niets het woord 'ten minste'. Een goed verstaander begrijpt dat er dan ruimte is voor optopping voor het maatschappelijk middenveld. De V van verbinden klinkt duidelijk door in dit akkoord. De zaken die ik zojuist opnoemde, het zijn allemaal concrete resultaten waar het college mee aan de slag kan. En over college gesproken, met trots dragen wij als Lokaal Wassenaar! een wethouder voor, dit is Bart Boon. Hij is door zijn ervaring en dossierkennis een uitstekende kandidaat voor de portefeuille Fysieke leefomgeving. Voorzitter, ik rond af. Niet alle onderwerpen zijn tot in detail uitgeschreven voor de komende vier jaar en dat is maar goed ook. Het debat wordt hier in de raadzaal gevoerd en dient hier plaats te vinden. Voorzitter, wij nodigen alle fracties uit om elkaar en het college scherp te houden, kritische vragen te stellen en zo nodig ons te overtuigen van hun gelijk. Wij kijken uit naar een prettige samenwerking voor een goed bestuur. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. En dan geef ik graag het woord aan de heer Van Smirren, namens de PvdA.

De heer **Van Smirren**: Voorzitter, ook de PvdA feliciteert de coalitie met het akkoord. En ook danken wij de informateur, de formateur, de griffie en de ambtelijke ondersteuning voor hun werk in dezen. Dan inhoudelijk, de PvdA heeft bij het lezen van het akkoord zich als eerste afgevraagd

waarom het drie maanden heeft moeten duren, om in onze ogen met een flinterdun, maar vooral passief akkoord te komen. Ook gelet op de verklaring van de formateur zojuist, denk ik drie maanden, poeh, poeh, dat had een beetje sneller gekund, gelet op wat er ligt. Wat ons als eerste opvalt is het vergezicht naar 2050 toe. Het is sowieso erg bijzonder om in een coalitieakkoord de situatie van over dertig jaar te beschrijven. Maar het wordt pas echt ridicuul als wordt gesteld dat het gemeentebestuur in 2050 transparant en eerlijk communiceert. Kennelijk moeten we daar nog dertig jaar op wachten. Ik zou zeggen, begin er gelijk mee, als dat al niet zo is. De enige term die bij ons blijft hangen is dat het akkoord vooral conserverend en daarmee oerconservatief is, beleidsarm en onvoldoende antwoord geeft op de uitdagingen van deze tijd. Heb je daar nu echt vier fulltime wethouders voor nodig? Dat vragen wij ons in gemoede af. We missen volstrekte urgentie en ambitie op het gebied van bijvoorbeeld wonen, duurzaamheid en het Sociaal Domein. De coalitie suddert door op reeds vastgestelde beleidsdocumenten van de vorige coalitie. Inclusie als een belangrijk thema in de moderne samenleving wordt niet eens genoemd. Dit coalitieakkoord had ook specifiek moeten ingaan op de inwoners die ondersteuning nodig hebben om mee te kunnen doen in het hedendaagse Wassenaar. De vergrijzing neemt in Wassenaar enorm toe en hoe je daarmee omgaat verdient geen eenvoudige afdoening door te zeggen dat veel beleid gewoon wordt voortgezet. Dat geldt voor veel meer onderwerpen in het sociale domein. Daar past geen passieve houding bij. Terwijl door het rijk van iedere gemeente in Nederland wordt verwacht dat wordt gestreefd naar 30% sociale woningbouw, geldt dat natuurlijk niet meer voor Wassenaar. Voor het oplossen van Wassenaarse problemen, woningbouw, verkeer, duurzaamheid, wordt met name gekeken naar de regio en andere overheden. Het lijkt alsof we weer terug bij af zijn en de rug naar de regio toekeren. En dan het knelpunt Rozenplein. Een ergernis van alledag voor veel Wassenaarders. Daar gaat de coalitie nog eens een keertje naar kijken. Alsof dat niet al genoeg is gebeurd. Hoezo daadkracht? Verder valt op dat weer de 1500 meter bufferzone tussen Wassenaar en Katwijk en de ondertunneling van de N44 van stal worden gehaald. Gelukkig met betrekking tot de ondertunneling niet gekoppeld aan een lobbytraject van € 100.000,00. Restanten van wensen en discussies uit de oude doos, waarvan we dachten dat we daarmee klaar zijn en ze in het gemeentearchief zouden kunnen worden geplaatst. Oude wijn in oude zakken. Een ander thema dat nauwelijks enige ambitie, noch concrete doelstellingen kent is de agenda op duurzaamheid. Zelfs in de droomwereld van deze coalitie naar 2050 toe wordt het aardgas nog gebruikt, want zoals er staat: aardgas is niet langer de belangrijkste energiebron voor huizen, en dat terwijl in 2050 alle huizen in Nederland aardgasvrij moeten zijn. Ik bedenken het echt niet zelf. Zonneparken, daar is in Wassenaar geen ruimte voor. Terwijl je toch als gemeente met een groot oppervlakte en je beseffend wat er op ons afkomt, zou moeten kijken naar wat mogelijk is en lef, noem het bestuurskracht, zou moeten tonen. Van een programma, ondertekend door GroenLinks, zou je toch meer ambitie verwachten. En dan de verhoging van 20% ozb. Een enorme verhoging, nauwelijks onderbouwd dan door te verwijzen naar de inflatie. Inwoners mogen hiervan een zorgvuldige, cijfermatige onderbouwing verwachten en die ontbreekt ten enenmale. In een tijd waarin veel inwoners de broekriem moeten aanhalen of het water al aan de lippen staat, dient de gemeente de verhoging van de lasten voor inwoners extra goed te motiveren. Daarvan is geen sprake. Het verhogen van onderhoudsniveau A vinden we een erg dure keuze. Ophogen naar niveau B en dat ook echt handhaven zou voor het hele dorp een prima niveau zijn. Het spaart geld, waardoor we de juiste lasten voor de inwoners binnen de perken kunnen houden. Ook is het ook opvallend dat in het akkoord staat dat de gemeentefinanciën gezond zijn. Je zou toch verwachten dat Hart voor Wassenaar, al jaren roepend dat donkere wolken zich boven dit gebouw uitspreiden, hier een ander beeld van zou hebben. Daar is nu niets meer van terug te vinden in het akkoord. Maar voorzitter, ik wil toch een beetje positief blijven. Natuurlijk is het niet allemaal kommer en kwel, niet allemaal. Er zijn ook goede voornemens in het plan. De armoederegisseur is er zo een. Structurele financiële ondersteuning om maatwerk te leveren en armoede te bestrijden. Dat juichen wij natuurlijk van harte toe. Een ander goed punt is de herbeoordeling van de tarieven afvalscheiding om te komen tot een rechtvaardige verdeling van de kosten. Wij vertalen dat zo dat inwoners met weinig huisvuil, of een kleine woning, minder gaan betalen. Een terechte keuze, alleen hopen we dat het ook hier niet alleen bij kijken blijft. Ook het plan om het overgrote deel van Wassenaar tot 30km-zone te maken kan op onze instemming rekenen. Overigens vinden wij het opmerkelijk dat een Stoeplan en Groot Haesebroekseweg hiervan worden uitgesloten. De reden hiervan zien wij niet. Zeker niet, omdat die 30 kilometer wordt ingezet tegen het sluipverkeer, dat met name ook langs deze route haar weg naar Den Haag en Utrecht vindt. Tot slot vinden wij het stopzetten van het centrumplan een verstandige. Beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald. En het is ook al eerder gezegd, de vraag blijft, waarom hebben we vorige week hier tweeëneenhalf uur over zitten debatteren terwijl was besloten om de stekker eruit te trekken? Onbegrijpelijk, hoe houdt je elkaar aan het werk. Voorzitter, ik rond af. Het zal u niet verbazen dat de PvdA enorm geschrokken is van dit coalitieakkoord. Niet om wat erin staat, soms wel, maar ook om wat er niet in staat. Het geeft onvoldoende richting om te komen tot oplossingen die de inwoners van Wassenaar van hun gemeentebestuur mogen verwachten. We zullen het college dan ook zeer kritisch volgen en zelf

met voorstellen komen om het tij te keren. Wat dat betreft pakken we de uitgestoken hand, want die is er ook wel in te lezen, met volle verve aan. We gaan het democratisch proces zijn werk laten doen. Voorzitter, het belooft een intensieve raadsperiode te worden en we hopen dat we samen het beste kunnen doen voor de inwoners van Wassenaar. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. En dan geef ik het woord graag aan mevrouw Hibbert, namens GroenLinks.

Mevrouw **Hibbert**: Ook onze dank gaat uit aan Martijn, aan Tom, Marlou en Charlotte en alle andere die hebben geholpen. Ons verkiezingsprogramma was ook vrij kort. Dat was in zekere zin ook een hoofdlijnenprogramma, gebaseerd op onze drie kernwaarden, groen, sociaal en samen. En binnen samen hadden wij wel een heel concreet punt, namelijk streven naar een college met voltijdswethouders en dan wel het maximale aantal voltijdswethouders. En voor dit dorp, van deze omvang, zijn dat er vier. Omdat wij denken dat slagkracht niet op papier staat, en niet van papier spettert, maar in een team zit en van de mensen komt en dat dit dorp vier voltijdswethouders nodig heeft, gegeven de gigantische uitdagingen waar wij met zijn allen voor staan, waar ook vanavond heel veel aan gerefereerd is. Dus voor ons zit de kern in een goed team. Wij denken dat dit een ontzettend goed team wordt, zowel het college van B&W, als ook de raad. En een voordeel dat dit een tijdje heeft geduurd is dat we elkaar als raad, als raadsleden, over de fracties heen al goed hebben leren kennen met heel veel nieuwe raadsleden ook en dat we, denken wij, een ontzettend goede basis hebben om samen te werken en om een akkoord op hoofdlijnen te laten werken. En het werkt alleen met goede samenwerking. Dus dat is nog even een punt dat ik graag zou willen maken. Voor de rest is ontzettend veel al wel genoemd. Er staat heel veel niet in een akkoord op hoofdlijnen, dat klopt. Er staan ook bijvoorbeeld heel veel zaken niet die op landelijk niveau plaatsvinden of die op provinciaal niveau plaatsvinden, op het gebied van natuur, klimaat, energietransitie, warmtetransitie, precies wat de heer Van Smirren zei. Op een gegeven moment gaat die gaskraan gewoon uit. Kan Wassenaar leuk vinden, kan Wassenaar niet leuk vinden. Waar wij op hebben gefocust binnen de hoofdlijnen is waar wij nuanceverschillen aan willen brengen en waar wij zaken wellicht net even iets anders willen neerzetten. En die nuanceverschillen zitten bijvoorbeeld in de warmtetransitie, die eind vorig jaar is vastgesteld door de raad, in november 2021. Daar liggen goede plannen en daar hebben wij met zijn allen, als raad, een tijdje geleden in een technische sessie gezegd, is ons opgevallen, is het niet een beetje vreemd dat binnen die warmtetransitie en de budgetallocatie in die warmtetransitie relatief weinig budget gereserveerd is voor het communicatiedeel, voor het informeren, voor het inspireren? Terwijl daar Wassenaar ontzettend achterloopt, omdat ook een groot deel van de inwoners, ik kan het eigenlijk niet anders zeggen, een beetje bang is voor de warmtetransitie, dat als een enorme berg voor ons ziet. Dus zou het niet verstandig zijn om meer van dat budget te gebruiken voor juist dat deel waar we in Wassenaar achterlopen; informeren, inspireren, laten zien dat het wel kan, wat de mogelijkheden zijn en zo wat meer 'oempf' in die hele warmtetransitie te krijgen. Dus dat is waarom er dan in een hoofdlijnenakkoord staat, de focus ligt op informeren, inspireren en faciliteren. En faciliteren is dan ook zorgen dat waar vergunningverlening nodig is, dat die vergunningverlening wat sneller kan. Veel meer dan dat heb ik eigenlijk niet te zeggen. Wij denken dat er een sterk team aan voltijdswethouders aantreedt, dat het dorp een voltijd team verdient, dat er een ontzettend goede krachtige raad hier zit en dat de basis voor samenwerking hier is. Dank.

De **voorzitter**: Ik dank u wel en daarmee zijn we gekomen aan de eerste termijn. En ik zeg naar de publieke tribune, u heeft geluk. Het was een dun akkoord, maar de vraag is of er nog behoefte is aan het stellen van verhelderende vragen. U zou ook kunnen besluiten, we hebben nog vier jaar de tijd, om met elkaar de zaken verder te gaan uitdiepen en om te beginnen volgende week al een voorjaarsnota, met ook allerlei financiële doorkijken. Een college dat een collegewerkprogramma gaat maken en een begroting die er in dit najaar aankomt. Maar ik geef zomaar eens wat suggesties ter overdenking mee. Ik proef... U mag, als u daar behoefte aan heeft, en toch nog een aantal prangende vragen heeft, een tweede termijn, jazeker. Dat heeft in ieder geval de heer Van Smirren en de heer Krabbendam. En als u dan adresseert aan wie u die vragen heeft, dan gaan we dat daarna ordenen. Ja? Prima, de heer Van Smirren. En de heer Gankema heeft zo meteen ook een tweede termijn.

De heer **Van Smirren**: Nu lukt het me. Dank u wel voorzitter. Ik heb toch twee vragen opgeschreven en ik kan toch niet goed slapen als ik daar geen antwoord op heb. De een is aan de heer Nijman van de VVD, want die gooit de oost-westverhoudingen binnen dit dorp in zijn bijdrage. Nu heb ik een broertje dood aan die noord-zuiddiscussie waar ik mij enorm aan erger en probeer daar in ieder geval nooit aan mee te doen, maar oost-west heb ik nog niet gehoord en ik woon al een poosje in dit dorp, dus kunt u misschien een toelichting geven? Dan kan ik ook weer gerust slapen en dan komt er niet een soort Koude Oorlog in dit dorp. En dan een vraag aan Hart voor

Wassenaar, aan de heer Hendrickx, want de heer Hendrickx heeft in zijn bijdrage gezegd dat alle mensen, alle inwoners die behoefte hebben of in aanmerking komen voor een sociale woning, dat daar goed voor wordt gezorgd en dat die dat ook kunnen krijgen. U kent de verdeling, we maken natuurlijk deel uit van de agglomeratie Haaglanden, er zijn allerlei afspraken. 25% van wat wij bouwen kan per definitie naar Wassenaarders gaan. In de praktijk blijkt dat tussen de 50% en 60% te zijn. Maar hoe denkt de heer Hendrickx met dit coalitieakkoord en de passieve houding ten opzichte van woningbouw, laat staan sociale woningbouw met 25%, dat te realiseren? Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Mag ik dan, want het zijn twee vragen, want dan krijgen we het snelst de interactie, de heer Nijman vragen op de eerste vraag te antwoorden en mag ik de heer Hendrickx ook alvast uitnodigen voor de tweede vraag?

De heer **Nijman**: Ja, dank u mijnheer Van Smirren. Oost, west, noord, zuid, dat is het hele dorp. Dus het is meer symboliek. Ik wil niet zeggen dat er nu al tegenstellingen zijn, maar er wordt te vaak over elkaar gesproken en niet met elkaar. En ik denk dat dat het grote probleem is in het dorp en ook hier in de raad. En het is ook een link naar, en een handreiking naar de rest van de raad om gezamenlijk deze vier jaar besluitvorming van het dorp te doen en als we dat in de beginfase niet helemaal goed hebben gedaan, dan moeten we extra hard werken om de komende periode dat recht te zetten. Maar wij, met deze vier partijen, hebben heel veel hierover gesproken. Hoeveel details zetten we in een coalitieakkoord en er was heel duidelijk, alle vier de partijen willen dat op hoofdlijnen, om juist ruimte te houden voor het democratisch debat hier in de raad, om gezamenlijk tot betere besluitvormingen te komen. En er zijn wat dingen in het coalitieakkoord opgenomen. Dat zijn wat kaders, maar we zullen wel degelijk nog heel veel uitdagingen op ons bord krijgen die hier zeker niet ingeregeld zijn en daar gaan we zeker gezamenlijk mee aan de gang. En ik heb al eerder gezegd tegen een aantal van u, iedere motie of amendement of mening die u indient, gaan we zeker serieus beoordelen en kijken of we daarin mee kunnen gaan of misschien wel gezamenlijk kunnen verbeteren. Dank u wel mijnheer Van Smirren. Hopelijk kunt u vanavond goed slapen.

De **voorzitter**: Kijk, ik hoor de heer Van Smirren bevestigend antwoorden, dus dat is een geruststelling. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja, ik moet heel eerlijk zeggen, als de heer Van Smirren nu al goed kan slapen, dan kan ik beter teruglopen naar mijn plek, maar ik denk dat dat niet helemaal het geval is. We weten allemaal dat bij de toewijzingen van woningen aan dorpsgenoten er een wettelijk maximum ligt van 25%, op dit moment. Er is nadrukkelijk sprake van de verhoging bij landelijke wetgeving om dat tot 50% te brengen en daar schiet je sowieso een heel stuk op. Wat belangrijk is, is dat we heel nadrukkelijk, we hebben dit vrij lang in de coalitie besproken, althans in de aanstaande coalitie besproken. Het moment dat je het wilt bereiken, zul je misschien wel eens heel erg creatief moeten zijn om manieren te bedenken. Een van die manieren die we overwogen hebben is dat je afsprekt met de andere partijen dat wanneer je in je eigen gemeente wilt blijven wonen, je bij aanvang een aantal extra punten krijgt, waardoor je al hoger op de lijst komt te staan. Dat is een van de mogelijkheden. We weten dat nog niet nu, per se, maar er is heel nadrukkelijk, en het is al twee keer in de verkiezingen bij Hart voor Wassenaar een heel belangrijk argument geweest, een heel belangrijk kernpunt, zoals we dat noemen, dat we per se willen dat Wassenaarders die in sociale woningen gaan wonen voorrang krijgen als ze al in Wassenaar wonen. En zoals gezegd, heel precies weten we dat op dit moment niet, maar we rekenen erop dat we wel gerealiseerd zullen hebben in de loop van de komende jaren. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voorzitter. Ik heb een drietal vragen aan drie verschillende coalitiepartijen. Ik zal mij eerst richten tot Lokaal Wassenaar! Ik vroeg mij af, naast het behoud en wellicht wat meer nog dan dat, waar blijven de investeringen die sport, cultuur en onderwijs, waar uw eigen wethouder gisteren zelfs nog, en plein public, voor heeft gepleit? Waar zit de ambitie, waar zit de inbreng van Lokaal Wassenaar! in dit akkoord? Dat is vraag een. Voor Hart voor Wassenaar heb ik de volgende vraag. Wij maken in Wassenaar op dit moment met 27.100 huishoudens gebruik van 12.200 woningen. Inwoners, sorry. Bij 30.000 inwoners zou je dan met een gemiddeld huishouden van 2,22 inwoners behoefte hebben aan 13.500 woningen. Dit coalitieakkoord blijft steken op 13.000. Waar zijn die 500 woningen die we nodig hebben, die u graag aan de Wassenaarders wilt toewijzen? Ik ben benieuwd naar uw antwoord. En vervolgens mijn laatste vraag aan GroenLinks. Zoals ik in de eerste termijn al heb benadrukt ben ik erg teleurgesteld in het duurzaamheidsgehalte van dit akkoord. Ik had meer verwacht van jullie. Bij de

presentatie van het akkoord is er geen enkele toelichting gegeven op de ambities en waarom GroenLinks deelneemt aan deze coalitie. Er is alleen maar gerefereerd aan het feit dat jullie blij waren met de wethouder Aart van Sloten. Dat zijn wij ook. Veel waardering voor de aanstaande wethouder, maar we willen graag wel weten met welke opdracht hij de komende vier jaar op pad gaat om de duurzaamheidsambities namens GroenLinks en namens dit college en Wassenaar te realiseren. Ik hoor daar toch echt graag nog iets concreter dan alleen maar samen en gaan voor de 'oempf'. Want impact maak je niet alleen maar met procesafspraken en procedures en samenwerken, maar ook wel met visie en concrete plannen. Ik ben heel benieuwd. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan zou ik de heer Gankema uit willen nodigen om te antwoorden, daarna de heer Hendrickx, en daarna mevrouw Hibbert. En complimenten mijnheer Krabbendam dat u de 'oempf' overnam die mevrouw Hibbert zei. Ik krijg nu ook het gevoel dat we in een soort stripverhaal zitten. Het is wel echt heel mooi. De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter. De heer Krabbendam vraagt: waar ligt voor wat betreft Lokaal Wassenaar! de ambitie voor de sport. Laten we eerst vaststellen wat ik net ook al benadrukte, dat wij ervoor hebben gezorgd dat er tenminste net zoveel sport blijft als er op dit moment is. Net zoveel participanten als er nu zijn, en zoals ik al net aangaf, is er ruimte voor naar boven, voor optopping. En daar wil ik aan toevoegen, ik hoor hier tijdens de discussie vaker het verschil, het is passief. Nou, er is een verschil tussen passief en koersvast. Er is duidelijk beleid neergelegd de afgelopen jaren. Dat kun je nu helemaal overhoop gaan trekken, zodat je weer opnieuw begint, maar wij hebben ervoor gekozen om eerst dat beleid uit te voeren en wij denken dat dat de goede weg is. Wij gaan dat nog verder samen met de sportclubs in onze gemeente vormgeven. En ik ben ervan overtuigd dat als zij met goede voorstellen komen, dat er ook meer geld zal zijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja dank u wel. Mijnheer Gankema, dank u wel voor uw vraag. Sorry mijnheer Gankema, als je zolang met iemand gesproken hebt, ik twijfel er niet aan dat u dezelfde kapper heeft. Zo wordt het wel gezellig met elkaar en als we dat vier jaar volhouden, dan is het goed. Mijnheer Krabbendam, dank voor uw vraag. Ja, als je extrapoleert vanuit 12.000 woningen naar 13.000 woningen en 26.000 inwoners naar 30.000 inwoners, dan kom je niet precies zo uit. De marge is zeer beperkt. Maar de gedachte daarachter, we hebben daar een discussie over gehad tijdens de besprekingen de afgelopen periode, wij verwachten heel eerlijk gezegd dat de komende jaren, niet de eerstkomende jaren, maar tegen die tijd, 2040-2050, de demografische omstandigheden in Nederland zodanig zijn, dat het alleen wonen zal zijn afgenomen. Je hebt te maken met de babyboom. En in 2050 is de babyboom van 105 tot 90 jaar en die rare knik in de demografische piramide is dan afgevlakt. Dat betekent dus dat het gemiddeld aantal inwoners per woning licht zal zijn gestegen is onze verwachting, op grond van de cijfers die ons gegeven zijn. Daarnaast vind ik dat als je kijkt naar de typen woningen die we willen zien gebouwd worden, meer gezinswoningen, zeker een Middelweg is het eerste voorbeeld daarvan, maar ook anderen, dan zie je dat daar een hoger aantal bewoners per woning verwacht mag worden. Een gezinswoning, daar ga je niet alleen wonen, de hoge uitzonderingen daargelaten, maar daar ga je met meerdere mensen wonen. Dus wij verwachten simpelweg dat van 2,22 we iets zullen stijgen en dan kom je op die ongeveer 13.000 woningen en ongeveer 30.000 inwoners uit.

De **voorzitter**: Helder. Mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Toch nog een keertje 'oempf', sorry. Daarna zal ik op mijn woorden letten. Nogmaals, wij denken echt, slagkracht zit in mensen, en zit niet op papier. Dat hebben we ook de afgelopen tijd gezien. Want er is allang beleid, gemeentelijke gebouwen eerst verduurzamen en het is Aart van Sloten die even nog net voor een raadsvergadering een gloeilamp vervangt door een ledlamp. Waar focussen we de komende tijd op? Duidelijke focus op een goede gebiedsvisie voor zowel Valkenhorst aan de noordzijde als Renbaan Duindigt aan de zuidzijde omdat dat twee enorm belangrijke natuurgebieden zijn. Voor de rest een focus op het vermijden van overrecreatie en ook de grote verkeersfocus is ook vanuit de natuur en klimaat voor ons enorm belangrijk. Stikstof werd eerder vandaag al genoemd. We hebben niet heel veel boeren. We hebben wel heel veel verkeer. Dus mobiliteitsomslag, meer met de fiets, meer met de andere modaliteiten is ook daarin voor ons echt een enorm belangrijke. En vandaar de portefeuille natuur, klimaat en mobiliteit. Alles mooi in een pakket is ook een mooie basis. Dank.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. En nog mooi die onderstreping van de kwaliteiten van de nieuwe wethouder. We krijgen er ook een klusser bij. Dat is mooi. Dat is in dit gebouw bij tijd en wijle wel

nodig. Goed, dan kijk ik nog even, de heer Schokker zag ik wilde toch nog graag een vraag stellen. Dat is niet het geval. De heer Gankema wel. De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter. De heer Krabbendam en de heer Van Smirren brachten nadrukkelijk aan de orde de discussie over het dorpscentrum. En ik vind dat oprecht een goed punt dat ze naar voren brachten. Dit was een punt waar wij ook als onderhandelaars in ieder geval van Lokaal Wassenaar! ook mee worstelden. Wij hadden dit op de tafel liggen tijdens de onderhandelingsgesprekken. En wij wisten dat dit ook van belang zou zijn of dat dit relevant is voor de gehele raad. Zoals ik zal zei, worstelden wij daar zelf mee. En ik wil ook in alle oprechtheid aan jullie vragen, wat hadden wij beter kunnen doen? Want het is niet onze taak om naar voren te treden als raadsleden met informatie die het college gaat geven, aan de andere kant vonden wij ook dat het debat dat we hebben gevoerd wel degelijk nuttig was. U had hier kritiek op, dus nogmaals in alle oprechtheid, wat hadden we beter kunnen doen?

De **voorzitter**: De heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Dank u wel voorzitter. Ja mijnheer Gankema, wat u beter had kunnen doen is de pauzeknop indrukken. Gewoon moeten zeggen dat dit, gelet op de kostenstijging, aan het nieuwe college zou worden overgelaten. Als dat in de informatiebrief had gestaan, hadden wij vorige week niet tweeënehalf uur hier elkaar hoeven bezig te houden over iets wat al niet meer speelde. Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank de heer Van Smirren. Dat is precies het punt wat ik wil maken, wij gaan niet over wat het college aan de raad schrijft. Dat is een ander proces.

De **voorzitter**: Nog een reactie van de heer Van Smirren en dan wilde ik dit onderwerp afsluiten.

De heer **Van Smirren**: Ik begin er niet over, maar het politieke feit is dat de VVD, zowel van de oude coalitie als van de nieuwe coalitie deel uitmaakt. Dus daar ligt in dezen wel een verantwoordelijkheid.

De **voorzitter**: Oké, de heer Krabbendam op die reflectieve vraag over wat beter had gekund in het proces. Dat roep ik nog maar even in herinnering.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voorzitter. Die vraag staat mij vrij helder voor de geest. Wat u beter had kunnen doen, of wat de beoogde coalitie beter had kunnen doen, wellicht inderdaad ook de VVD beter had kunnen doen, is dat we die discussie misschien niet zo hadden moeten voeren als daar inderdaad een betere brief had gelegen. Als daar heldere informatie in had gestaan die op dat moment beschikbaar was, zodat we dan in ieder geval een zinvolle discussie konden hebben over opties en waar misschien zelfs wel gewoon ook in stond het voorstel om het terug te trekken. Om te zeggen dat het op dit moment niet zo verstandig is om dit voor te leggen aan de raad en misschien om dan via de voorjaarsnota de xxx in te vullen met elkaar, terwijl we eigenlijk weten dat dat helemaal niet het voornemen is om die vierde voorjaarsnota in te vullen met elkaar. Ik denk dat u dat samen beter had kunnen doen, maar misschien, en dat is niet lelijk bedoeld, maar het is wel dat in het coalitieakkoord bij de portefeuille Mens en maatschappij vrij weinig tekst staat over het Sociaal Domein, zoals ze dat noemden en heel veel aandacht aan het dorpscentrum wordt besteed. En laat dat nu in de portefeuille zitten van de wethouder die van economie en dorp naar mens en maatschappij gaat. Ik vind daar iets van, ik vind dat heel vreemd. Dat hoort niet thuis op die plek. Misschien als ontmoetingsplek, maar er zijn meer ontmoetingsplekken in Wassenaar. Dus niet kunnen loslaten, misschien is dat het wel. Ik weet het niet. Maar dat had u samen met elkaar beter moeten bespreken en beter kunnen voorbereiden, zodat we die discussie beter hadden kunnen voeren.

De **voorzitter**: Ik begrijp, omdat de VVD genoemd wordt dat de heer Nijman zich geroepen voelt om iets te zeggen op dit punt.

De heer **Nijman**: Mijnheer Krabbendam. U was nogal verwijtend naar de VVD en nog andere partijen ook. Ik denk dat het college dingen doet, niet alleen de VVD. Het was een collegebrief aan de raad, niet de VVD. Maar op uw punt over het dorpscentrum. In dit boekje staat het inderdaad bij mens en maatschappij. Kijkt u naar de portefeuillevereiding die u achterin ziet, ziet u daar dat het dorpscentrum bij iemand anders staat. Het is dus niet zo dat mevrouw Klaver coûte que coûte het dorpscentrum in haar portefeuille wilde houden. We hebben de hele portefeuille strategisch

bekeken en gekeken naar wat logisch is bij elkaar. Vandaar dat dorpscentrum, wat meer fysieke leefomgeving is, ruimtelijke ordening bij de heer Boon ligt. Bij het nieuwe college zal op 5 juli, althans, hopelijk iets ervoor, dat we het ook nog kunnen voorbereiden, hebben ze toegezegd met een voorstel te komen. Ja, en dan heb je een tijdsdruk omdat er een nieuw college komt en er een oud college zit dat geen besluiten eigenlijk meer mocht nemen. Dus vandaar dat we wat extra tijd hebben moeten doorbrengen, wat deels dan ook ons werk is, dus dat mag geen argument zijn om informatie uit te delen en de rest is aan het college. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Ten slotte, want de heer Schokker gaf aan toch kort nog iets te willen zeggen en dan wil ik echt wel naar afronding, want het is inmiddels al 22.00 uur geweest.

De heer **Schokker**: Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb twee vragen en die zijn zowel voor de heer Hendrickx als voor de heer Nijman. En de eerste vraag gaat over, dat is eigenlijk een toelichtende vraag, maar ik ben ook wel benieuwd om de perspectieven te horen. Het gaat over de armoederegisseur, het zijn beide vragen op het gebied van Sociaal Domein. Het gaat over de armoederegisseur, het is goed dat daar aandacht aan wordt besteed, maar we leven wel in tijden dat dat lastig is. De inflatie stijgt, we hebben hier lokaal dat de ozb gaat stijgen waar natuurlijk ook mensen met lagere inkomens, ook als ze geen eigen woning hebben, toch indirect wel last van hebben. Dus ik hoor graag van zowel de heer Hendrickx als van mijnheer Nijman of de gemeente naast die preventieve inspanningen ook bereid is om eventueel extra middelen beschikbaar te stellen ter bestrijding van armoede. En het tweede punt, en dat kwam door, in de loop van de inbrengen die we vanavond hebben gehoord, dat de heer Hendrickx eigenlijk aangaf, maar misschien heb ik het verkeerd gehoord, dat op het Sociaal Domein toch een ander beleid noodzakelijk is, terwijl in het coalitieakkoord eigenlijk staat aangegeven dat we bij hetzelfde blijven, terwijl bij de heer Hendrickx toch duidelijk doorklonk dat er nog forse tekorten zijn de komende jaren. Misschien is het een verschil tussen een meer financiële benadering, dus ik hoor ook graag die perspectieven van de beide heren. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Nijman en daarna de heer Hendrickx.

De heer **Nijman**: Ja ik ga bij allebei de vragen een antwoord geven, als het mag mijnheer Schokker. De armoederegisseur, daar hebben we baat bij gehad, en we gaan het ook voortzetten. Dat betekent dus dat je er dus ook budget voor vrij maakt. En het is aan het college dat nu komt om te kijken als er meer nodig is, om met een voorstel te komen om dat op te lossen. En wij staan er zeker positief tegenover. Maar nogmaals, die regisseur is denk ik nog belangrijker, want voorkomen is beter dan genezen. En even over het Sociaal Domein. Iedereen roept: er is veel te weinig over geschreven. We hebben afgelopen jaar megastappen gemaakt om een nieuw programma te maken voor jeugdzorg en ouderenzorg. Laten we die eerst maar eens uitvoeren en tot betere preventief en effectieve zorg komen, voordat we weer allerlei mooie plannetjes gaan schrijven. Nu is het op uitvoeren en daar komt het op aan. Daar ligt een hele grote opgave voor de wethouder mens en maatschappij, Caroline Klaver. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. En tenslotte het woord aan de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel voorzitter. Ja, wat ik heb gezegd, ik heb de tekst er nog even bijgehaald: tweede zorg is het forse tekort op jeugdzorg en WMO. Daar zullen de tekorten fors moeten afnemen. Als het zo is dat we met het huidige tekort blijven zitten, dan zou dat op lange termijn niet goed zijn voor de financiële kant van Wassenaar. Dan moet je twee keuzes maken. Of je handhaaft de tekorten, maar dan heb je daarvan de consequenties in de ozb te dragen, want dan moet je meer belasting gaan heffen. Of je brengt de tekorten terug. En we weten inmiddels, dat is ons ook aangegeven door een medewerker van de VNO, dat je gemiddeld zeven jaar nodig hebt om van de tekorten die je hebt naar nul tekort te gaan en belangrijke inputs daarbij zijn dat je van curatief naar preventief gaat. Je gaat met de ziekte, of met de situatie niet om pas wanneer die blijkt, maar je zorgt ervoor dat er minder mensen minder hoeven in te stromen in de curatieve situatie. En daarmee kun je je kosten fors naar beneden brengen. Dus het is niet zo dat we willen korten op de uitgaven. Het is een openeindregeling. Dat betekent dus dat je moet, whatever de kosten zijn. Maar je moet als gemeente en als samenleving datgene doen om de kosten naar een niveau te brengen dat dragelijk is voor deze gemeente en dat is waar ik op duidde. Dank u wel. De vraag over de armoede is namens mij beantwoord door de heer Nijman, dank u wel.

De **voorzitter**: Nou, kijk eens, zo langzamerhand begint het bij elkaar te komen. Volgens mij, dank, sluiten we hierbij de bespreking van het coalitieakkoord af en zal hier ongetwijfeld in de komende periode over worden doorgesproken, waarbij ik in ieder geval heel nadrukkelijk heb

gehoord dat de partijen openstaan om met elkaar hier naar de oplossingen te zoeken en dat is volgens mij een mooie constatering.

5. Benoeming wethouders

De **voorzitter**: Wij gaan over naar agendapunt 5, de benoeming van de wethouders. En er is een viertal wethouders voorgedragen. Maar voordat wij tot een schriftelijke stemming kunnen overgaan, is het belangrijk dat er goed gekeken wordt naar de vereisten om wethouder te kunnen worden. En daar zijn een tweetal commissies actief geweest en om te beginnen de commissie van de geloofsbrieven. En daarom zou ik graag mevrouw Bellekom-Vogels het woord willen geven om de bevindingen uit de commissie van de geloofsbrieven met u te delen.

Mevrouw **Bellekom**: Dank u wel voorzitter. De commissie uit de raad van de gemeente Wassenaar die is belast met het onderzoek of de kandidaat-wethouders voldoen aan de in de Gemeentewet aan het wethouderschap gestelde eisen, is aan de hand van de door de heer Boon, de heer Hendrickx, mevrouw Klaver-Bouman en de heer Van Sloten ingezonden bescheiden, tot de conclusie gekomen dat deze bescheiden in orde zijn bevonden. Gebleken is dat alle kandidaten aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen voldoen. De commissie adviseert de gemeenteraad om over te gaan tot benoeming van de kandidaten tot wethouder van de gemeente Wassenaar. De commissie bestond vandaag uit de heer Van Smirren, mevrouw Rogge en ikzelf. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. En daarmee ook de hele commissie. Levert dit nog vragen op? Dat is niet het geval. Dank. En dan geef ik graag het woord aan de heer Krabbendam namens de commissie Bestuurlijke integriteit.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voorzitter. Namens de commissie Bestuurlijke integriteit. Bij de benoeming van de wethouder verricht de commissie Bestuurlijke integriteit een risicoanalyse naar de bestuurlijke integriteit van de kandidaat-wethouder. De commissie is daarbij nagegaan of er sprake is van ongewenste nevenfuncties, verboden handelingen, strafrechtelijke antecedenten en persoonlijke of financiële belangenverstrengeling en brengt hierover advies uit aan de raad. Namens de commissie Bestuurlijke integriteit heeft de burgemeester het extern onderzoeksbureau Necker van Naem opdracht gegeven tot het doen van een integriteitsonderzoek naar de vier kandidaat-wethouders. Aanvullend op dit onderzoek hebben vier kandidaten een curriculum vitae en een Verklaring Omtrent Gedrag voor politieke ambtsdragers overlegd aan de commissie. De commissie heeft met de vier kandidaten afzonderlijk gesprekken gevoerd aan de hand van deze bronnen. Tijdens deze gesprekken heeft de commissie met de kandidaten gesproken over de eigen invulling van het begrip integriteit, omgangsvormen en de afronding van de huidige werkzaamheden. De commissie Bestuurlijke integriteit rapporteert het volgende: alle kandidaten zijn benoembaar vanuit het oogpunt van bestuurlijke integriteit. Aan de kandidaat-wethouders wordt aandacht gevraagd voor de samenwerking in het team dat het college vormt en de omgang met de raad in hun nieuwe rol als wethouder en vertegenwoordiger van het bestuur van Wassenaar. De commissie bestond uit mevrouw Ettema-Walkate, de heer Gankema, mevrouw Hibbert, mevrouw Van Leeuwen, mevrouw Rogge-Schneider, de heer Paulides, de heer Van Smirren en ikzelf. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. En daarmee de hele commissie voor dit zeer zorgvuldige traject. Levert dit nog vragen op? Nee, ook daarmee een helder advies. Dank daarvoor en dan komen we naar het punt voor de schriftelijke stemming. De stembriefjes kunnen worden uitgedeeld. We gaan zo naar de stemming waarbij de stembiljetten worden uitgedeeld, van de voorgedragen kandidaten, de heer Boon, de heer Hendrickx, mevrouw Klaver-Bouman en de heer Van Sloten. De heer Boon heeft het stembriefje blauw gekregen, de heer Hendrickx het stembriefje geel, mevrouw Klaver-Bouman het stembriefje groen en de heer Van Sloten het stembriefje wit. Vraag me niet hoe die selectie tot stand is gekomen. Al is de jongerentrui in de Tour de France wel wit, dus mijnheer Van Sloten, misschien is dat een verklaring. Maar op het stembiljet is de naam van de kandidaat aangegeven en kan er voor of tegen worden aangekruist. Maar het is natuurlijk een stemming over personen, waarbij het ook mogelijk is om een andere naam in te vullen, dus vandaar dat de bekende stippeltjes er staan. Ik zeg er wel meteen bij, als u een andere naam invult, ga ik wel aan die kandidaat de vraag vanavond stellen of men de benoeming aan wil nemen, en dat is misschien dan wat ingewikkeld. Maar het is wel zoals het ook in de Gemeentewet voorgeschreven staat. Verder, het is een kwestie van invullen van voor en tegen. Het is ook verder niet de bedoeling om opmerkingen of kanttekeningen op het briefje te plaatsen, want dat maakt een stembriefje ongeldig en het is voorgekomen en dat zou toch zonde zijn van het grote voorrecht dat u nu heeft als verkozen raadslid om deze belangrijke keuze voor het gemeentebestuur voor de komende vier jaar te maken. Ik vraag de griffier om aan de bode te vragen de stembriefjes uit te

gaan reiken. Dan kunt u die gaan invullen en dan worden ze vervolgens weer opgehaald en dan gaat het stembureau aan de gang, onder leiding van de heer Van Smirren, met mevrouw Ettema en mevrouw Van der Marel. En dan als dat allemaal is ingevuld, schors ik de vergadering en dat zal voor om en nabij een minuut of tien zijn, want dat is ongeveer de verwachting dat het stemmen en het tellen van de stemmen zal kosten. Tien à vijftien minuten.
Nu de stembriefjes worden opgehaald, schors ik de vergadering, ik kijk even, in ieder geval tot 22.25 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Hierbij heropen ik de vergadering en ik geef graag het woord aan de heer Van Smirren als voorzitter van het stembureau. U zit net, jazeker. Vitaliteit.

De **heer Van Smirren**: Dank u voorzitter voor het woord. Ten aanzien van het voorstel Benoeming wethouders, ten aanzien van de heer Boon, van de 21 uitgebrachte stemmen zijn er 20 geldig, waarvan 20 voor en 0 tegen. Ten aanzien van de heer Hendrickx, van de 21 uitgebrachte stemmen zijn er 20 geldig, waarvan 14 voor en 6 tegen. Ten aanzien van mevrouw Klaver-Bouman, van de 21 uitgebrachte stemmen zijn er 21 geldig, waarvan 20 voor en 1 tegen. Ten aanzien van de heer Van Sloten, van de 21 uitgebrachte stemmen zijn er 21 geldig, waarvan 21 voor en 0 tegen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Smirren, dank u wel en daarmee dank aan de hele stemcommissie en daarmee wil ik aan u de conclusie voorleggen dat benoemd kunnen worden tot wethouder de heer B. Boon, de heer H.J.M. Hendrickx, mevrouw C. Klaver-Bouman en de heer A.J.L. van Sloten en wel tot fulltimewethouder van de gemeente Wassenaar. Kunt u instemmen? Nou, u heeft met uw stemgedrag..., met dit besluit. Ja, dat is het geval en dan komen we nu naar het mooie moment en de Gemeentewet, artikel 40 zegt dat de wethouder dan tien dagen mag nadenken of hij de functie gaat aanvaarden. Maar ik ga u tonen dat het nieuwe college van Wassenaar bestuurskracht laat zien door heel snel te beslissen. Mijnheer Boon, bent u bereid om het wethouderschap te aanvaarden?

De heer **Boon**: Jawel.

De **voorzitter**: Daar hoor ik een duidelijk 'jawel' op, dank u wel. De heer Hendrickx, bent u bereid om het wethouderschap te aanvaarden?

De heer **Hendrickx**: Jawel.

De voorzitter: Daar hoor ik een duidelijk 'jawel' op, dank u wel. Mevrouw Klaver-Bouman, bent u bereid om het wethouderschap te aanvaarden?

Mevrouw **Klaver-Bouman**: Ja

De **voorzitter**: Daar hoor ik een 'ja' op. En de heer van Sloten, bent u bereid om het wethouderschap te aanvaarden?

De heer **Van Sloten**: Ja.

De **voorzitter**: Daar hoor ik ook een nadrukkelijke 'ja' op en daarmee kan ik u van harte feliciteren maar we gaan natuurlijk nu naar het formele gedeelte en dat het gedeelte van de eed en de belofte. De heer Hendrickx en de heer van Sloten hebben aangegeven de eed te willen afleggen. Mag ik u beiden uitnodigen om naar voren te komen en mag ik aan eenieder vragen, voor zover het mogelijk is om te gaan staan. U mag ook hier gaan staan als dat voor u... De griffier bijt niet. Als u straks zou willen antwoorden met 'Zo waarlijk helpe mij God Almachtig', met de rechterhand en beide vingers in de lucht, dan kijk ik eerst de heer Hendrickx aan en dan de heer Van Sloten. Dan begin ik met de tekst voor de eed van de wethouder.
'Ik zweer dat ik, om tot wethouder benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als wethouder naar eer en geweten zal vervullen.'
Wat is daarop uw antwoord?

De heer **Hendrickx**: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De **voorzitter**: Dank u wel. Wat is daarop uw antwoord?

De heer **Van Sloten**: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De **voorzitter**: Dan wil ik de heren Hendrickx en Van Sloten van harte feliciteren. U bent vanaf heden wethouder van de gemeente Wassenaar. Dan zou ik nu graag de heer Boon en mevrouw Klaver-Bouman naar voren willen vragen voor de verklaring. Dan gaan wij exact hetzelfde doen alleen als u als antwoord 'dat verklaar en beloof ik' zou willen aangeven, en u hoeft verder niets met uw handen maar ik zie dat u al uw handen in de positie neutraal heeft gestopt, dus dat komt helemaal goed. Dames en heren.

'Ik verklaar dat ik, om tot wethouder benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als wethouder naar eer en geweten zal vervullen.'

Wat is daarop uw antwoord mijnheer Boon?

De heer **Boon**: Dat verklaar en beloof ik!

De **voorzitter**: Gefeliciteerd. Mevrouw Klaver-Bouman, wat is daarop uw antwoord?

Mevrouw **Klaver**: Dat verklaar en beloof ik!

De **voorzitter**: Dan wil ik u, de heer Boon en mevrouw Klaver-Bouman van harte feliciteren met het wethouderschap van de gemeente Wassenaar. En ook voor u bloemen. De fotograaf wil nog heel snel graag een foto van de vier wethouders, maar dan gaan we ook heel snel door. Mag ik de raadsleden en verder aan iedereen vragen te gaan zitten? Straks is er uitgebreid de mogelijkheid om verder te feliciteren. Ja hoor het mag, dat is verder prima. Goed, dames en heren, waar er nieuwe wethouders zijn verkozen en nu in functie en daar zitten ze alle vier op een rij, zijn er ook raadsleden die afscheid nemen. Ik begin bij mevrouw Caroline Klaver. Het waren negentig mooie dagen, want dat is de tijd geweest die je vanaf de installatie in de raad hebt gezeten. Dat is een lot dat je kent, dat is namelijk het lot van een lijsttrekker/wethouder die ook nadrukkelijk de ambitie had om na de verkiezingen ook weer door te gaan als wethouder. Ik weet dat de waarnemend burgemeester in de vorige periode ervoor gekozen heeft om helemaal niets te zeggen bij jouw afscheid en je doorging als wethouder, maar ik vond dat dit moment toch niet helemaal ongemerkt voorbij moest gaan want je hebt je in de afgelopen vier jaar enorm ingezet in jouw rol als wethouder voor dit dorp, vooral op het gebied verkeer en economie. Nu maak je de overstap naar mens en maatschappij. Het mooie is dat je hebt aangegeven dat je deze stap ook naar een nieuwe portefeuille als een mooie grote uitdaging ziet en ik denk dat je al je ervaringen en zeker ook het contact dat je graag hebt met de inwoners in het dorp daarin ook heel graag wilt gaan gebruiken. Je verzuchtte wel dat het wethouderschap wel betekent, en heren dan weet u dat vast, dat boodschappen doen in het dorp wat langer gaat duren want mensen spreken je aan, je maakt praatjes dus je komt wat later thuis, maar het levert wel hele nuttige kennis op. Je had ook nog wel een mooi advies: wat je doet als wethouder, trek het je vooral niet persoonlijk aan maar focus je op de dingen die goed gaan. Er zijn heel veel mensen die niet van zich laten horen gewoon omdat ze het er mee eens zijn en omdat ze vinden dat het goed gaat en dat is denk ik ook een welgemeend advies en ervaring om ook in een tweede bestuursperiode, wat in Nederland best bijzonder is want zoveel wethouders gaan er ook weer niet door naar een tweede bestuursperiode, verder te gaan. Maar ik wil je danken voor jouw inzet in de afgelopen negentig dagen in de raad. Voornamelijk nog vanuit de rol als oud-wethouder in die tussenperiode maar we wilden die periode toch netjes afsluiten en jou heel veel succes wensen in jouw nieuwe periode als wethouder. Ik dank je wel.

En dan nemen wij ook afscheid van het raadslid Henri Hendrickx en dat gaat natuurlijk over een veel langere periode als raadslid, namelijk begonnen in maart 2014. Ja, als gevolg van de verkiezingsuitslag en het succes dat Hart voor Wassenaar heeft gekend, ben je zojuist benoemd tot wethouder van de gemeente Wassenaar. Wie had zomaar gedacht dat dat zou gebeuren. Aan de andere kant, als we heel eerlijk zijn, hebben wij je in de afgelopen jaren wel leren kennen als iemand die een plan en een strategie heeft. Door daar heel nauwgezet aan te werken en trouw te blijven aan jouw principes, waar je voor staat, heb je wel toegewerkt naar dit moment met jouw partij om nu ook de bestuurlijke verantwoordelijkheid te gaan nemen. In de raad communicerend, tijd vragend in debatten, duidelijke meningen naar voren te brengen, op een open, maar ook soms

ook zeer directe manier, altijd op de inhoud en soms ook een beetje over de orde, maar altijd fair. Dat heb ik ook als voorzitter in de afgelopen jaren zeer gewaardeerd. Wat ik bijzonder vind, is dat je de keuze maakt, en als wij volgende week dinsdag gemeenteraad hebben, dan wordt de heer Hendrickx 65 jaar, dan verklap ik meteen dat ik op 13 november 50 jaar word, dan hebben wij beiden zo'n mijlpaal en dan staat het weer gelijk, dat je dit aangaat. Want laten we eerlijk zijn, er zijn heel veel mensen in dit land die op hun 65^e echt zeggen: ik ga wat anders doen. Maar de heer Hendrickx kiest ervoor om de verantwoordelijkheid te gaan nemen voor het dagelijks bestuur. Vandaag al gememoreerd in het diepste besef dat het een andere rol is en dat de gemeenteraad, die de basis legt over hoe het gaat in het dorp, je nu in een uitvoerende rol komt in een collegiaal bestuur. Dat gaat echt wat anders betekenen. Al jouw ervaringen op het gebied van samenwerking die je ook in je werkend leven hebt opgedaan, gaan er zeker voor zorgen dat je ook van dit team en jouw bijdrage in dit team, een succes gaat maken. Ik wil je danken voor jouw inzet, vele dossiers rondom Valkenburg, de ontwikkelingen en de plannen daar, zeker ook de gemeentefinanciën en Avalex waren zo van die dossiers waar je toch heel nadrukkelijk in de afgelopen jaren jouw eigen geluid hebt neergezet. Dat is mooi, dat wij betrokken raadsleden hebben die dat ook met verve doen en daar mag je nu mee door als dagelijks bestuurder en daar wil ik je heel veel succes bij wensen. Ik wil je danken voor jouw jarenlange inzet voor de gemeenteraad en heel veel succes wensen bij het wethouderschap. Dames en heren, nu zult je zich afvragen, zo houden wij een beetje de dynamiek in de vergadering, waarom gaat hij nou hier staan. Nou, het lijkt mij toch gepast om dit bijzondere moment toch nog wat te benadrukken om wat dichterbij Bart Boon te zijn als ik ook het afscheidswoord tot jou richt. Misschien moet je al wat nattigheid hebben gevoeld want er kwamen opeens familieleden binnen. Volgens mij is jouw echtgenote Yvette hier aanwezig en zo nog wat andere mensen. Kijk, dat bent u, goedenavond. Dat wil ik ook heel graag doen, fijn dat u dit moment ook met Bart kunt meebeleven. Bart, ik wil graag het woord tot je richten. Jouw carrière als volksvertegenwoordiger begint in maart 2006. Ja dames en heren, u hoort het goed: maart 2006. Toen hadden nog een hele andere wereld. Toen was jouw partij Wat Wassenaar Wil en als nieuwkomer met zes zetels kwamen ze nog in de raad. Ik zag vanavond nog een paar oudgedienden uit die tijd hier aanwezig. Dat heb je drie aaneengesloten verkiezingsperiodes met veel toewijding volgehouden. In maart 2018 stond je op de lijst van vertrekkers. In de raad werd je toen toegesproken door waarnemend burgemeester Frank Koen. Hij had het over de ruimtelijke ordening en dat dat echt in jouw genen zit. En dat klopt, maar het was destijds ook jouw vak. Dat deed je voor gemeenten, toen Midden-Delfland, maar je hebt ook voor vele andere gemeenten jouw kennis op het gebied van ruimtelijke ordening gedeeld. Dat was heel mooi, want dat kon je hier dan 's avonds weer inbrengen in de raad van Wassenaar om plannen kritisch te beoordelen, maar ook altijd wel met suggesties voor verbetering te komen. Dat is prettig. Daarnaast, een mooi traject denk ik gehad rondom het formeren van een nieuwe structuurvisie 'Landgoed aan zee', een boekwerk dat je in de komende tijd in jouw nieuwe hoedanigheid, je kent hem denk ik uit het hoofd, nog veel zal raadplegen en natuurlijk ook standvastig en vaste deelnemer aan de raadswerkgroep Valkenburg. Wat Wassenaar Wil bundelde krachten met Passie voor Wassenaar en daarna volgde er een nieuwe verkiezingsperiode vanaf 2018 met Lokaal Wassenaar! Partijgenoot Inge Zweerts de Jong wordt wethouder en jij schuift weer aan bij raad in juni 2018. Misschien toch wel een beetje Heintje Davids, daar was die weer, want in 2022 op plek nummer 4. Een uitslag die voor misschien voor jouw partij beter had gekund, maar voor jou persoonlijk werd je weer met voorkeurstemmen gekozen en daarmee was je weer raadslid. Maar dan toch nu drie maanden later afscheid van de raad van Wassenaar. Maar in dit geval gelukkig, afscheid nemen bestaat niet, want we krijgen je nu terug in het dagelijks bestuur van Wassenaar als wethouder en lid van het college. Kortom Bart, je wist volgens mij heel die tijd toch wel heel erg goed welke kant je op wilde en wat Wassenaar wilde. Daarin zijn wij ook te rade gegaan bij jouw partijgenoot Inge en die zegt het eigenlijk wel heel mooi: Bart is stil en een luisteraar, maar als hij gaat praten komt er heel wat kennis uit en dan hoor je ook goed wat hij vindt. Wat mij ook in de afgelopen jaren is opgevallen, de raad is dan ook zeer alert, want als jij wat zegt, dan is het waar, dat klopt het. Bart is een voorvechter van een groen Wassenaar. Hij verdiept zich enorm in een plan en weet er dan ook veel van. Ja, soms zelfs meer dan de wethouder. In de toekomst kan dat dus niet meer. Verder, en dat is mooi en blijf dat vooral doen, jij gaat ook bij mensen langs in wijken, rondom individuele projecten om te horen wat mensen er zelf wel vinden en niet op te leggen wat je er toevalligerwijs van vindt. Dat zijn mooie karaktereigenschappen, naast dat je oplossingsgericht, hulpvaardig en sociaal bent. Dat zijn zaken die je denk ik, nu heel goed kunt gaan gebruiken, ook in het wethouderschap. Beste Bart, viermaal achtereen heb je het vertrouwen van de kiezer gekregen en heb je je ingezet voor ons dorp. Meer dan zestien jaar volksvertegenwoordiger en dat blijft niet onbeloond. Het is daarom een eer en een bijzonder genoegen te mogen zeggen dat Zijne Majesteit de Koning heeft besloten om Bartholomeus Boon te benoemen tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Ik wil je graag vragen naar voren te komen om deze speld te ontvangen. En daar horen nog bloemen bij. Dames en heren, met het afscheid van de raadsleden, maakt u zich geen zorgen over de drie vrije plekken, daarvoor

wordt alles in het werk gesteld om de volgende raadsvergadering op 5 juli 2022, die plekken ook weer ingevuld te krijgen zodat wij met een volledige raad ook het zomerreces in kunnen. Verder, en dat is ook een moment om even te memoreren, de heer Boon heeft inmiddels dus afscheid genomen van de raad en dat betekent dat de nestor van de raad een nieuwe nestor is, namelijk de heer Paulides, en daarmee de waarnemend voorzitter van de gemeenteraad van Wassenaar is. Ja mijnheer Paulides, aan de bak, zo is het.

6. Afscheid wethouders

De **voorzitter**: Hier staan vier stoelen voor mij. Dat is niet de nieuwe vorm van 'Wie van de drie', want dan klopt het niet, maar ik zou graag de heer Bloemendaal, de heer Wassenaar, de heer Schokker en mevrouw Zweerts de Jong willen vragen om op de stoelen te gaan plaatsnemen. Dames en heren, ik zou graag willen beginnen bij Ritske Bloemendaal, wethouder Bloemendaal. Vijftien maanden wethouder geweest als opvolger van wethouder Lia de Ridder, in de portefeuilles duurzaamheid, onderwijs, WMO, volkshuisvesting en cultuur. Dames en heren, ik denk dat wij wel kunnen stellen dat voor de heer Bloemendaal deze afgelopen vijftien maanden de slagroom op de taart zijn geweest van een langer politiek leven hier in Raadhuis De Paauw, als eigenlijk een tweede carrière na jouw carrière bij de marine. Dames en heren, het mooie is bij iemand met de ervaring van de heer Bloemendaal, als je die slagroom geeft, dan krijgt hij een energie, dat is fascinerend. Hij heeft er werkelijk tot op de laatste dag van vandaag alles uitgehaald wat erin zit. Dat vind ik een groot compliment waard. Er zijn dingen waar jij enorm trots op bent, rondom de participatie, de kompasinvoering, het participatiekompas wat jou echt dreef om ervoor te zorgen dat de Wassenaarders betrokken worden bij de besluitvorming, dat heb jij als een belangrijk punt neergezet en verder geïntroduceerd en het participatiekompas is een feit. Daar zal ook in de komende jaren verder op gekoerst gaan worden. Ook het Integraal Huisvestingsplan om bepaalde dossiers, bijvoorbeeld nog recent de discussie rondom de uitbreiding van het Rijnlands Lyceum, vlot getrokken te krijgen. Onderwijs lag je sowieso na aan het hart en daarom was het ook heel mooi hoe je nog bezig bent geweest voor de opvang van de Oekraïense kinderen, om dat samen met scholen, met ook The American School en de basisscholen in Wassenaar voor elkaar te krijgen. Duurzaamheid, een ander onderwerp waar jij ook stevig mee bezig bent geweest in allerlei ingewikkelde RES'en, warmtevisies en dat soort zaken. En dan natuurlijk ook de WMO, waar echt werk aan de winkel was om daar ook een langere visie op neer te leggen. Dat zijn zo wat dossiers, je zou bijna zeggen dat je vier jaar wethouder bent geweest, en dat is mooi. Dat altijd, en dat geldt voor het hele team en trouwens natuurlijk ook voor Caroline die daar onderdeel van uit heeft gemaakt, dat dat altijd in een fijne collegiale sfeer is gegaan die heel erg oplossingsgericht was. Dat is mooi omdat ik de indruk had, dat dreef je ook zeker, dat je ook zei dat het een ambitie was om dat coalitieakkoord ook volledig uitgevoerd te krijgen en dat het ook belangrijk was om die samenwerking juist te gebruiken om dat voor elkaar te krijgen. En dan, dat zal ik ook zeker gaan missen, maar gelukkig blijf je raadslid, maar jouw maritieme uitspraken zijn natuurlijk fantastisch. Of het nou gaat over slowly, slowly of achterlangs of dat je een probleem uitlegt over een dossier als de Warenar wat beschreven wordt in driehoeken, of dat je aan de bovenkant van de zandloper zit, maar dan zeg je op een gegeven moment er toch weer tussendoor, 'het is ook bedoeld, want we laten het schip naar zee gaan. En als we het schip naar zee brengen, dan moet dat op orde zijn, dan moet de bemanning op orde zijn, want dan is dat van belang dat zij ook behouden vaart krijgen'. Dat is fantastisch hoe jij je maritieme verleden steeds gebruikte in beeldspraken om uiteindelijk het belang van dingen aan te geven. Dat heeft de samenleving gemerkt, dat heeft de ambtelijke organisatie gemerkt. Die heeft echt een gedreven wethouder gezien. Die zeiden dan ook: ik heb Ritske mogen leren kennen als een zeer pragmatisch, intelligente wethouder die bij het begin begint en eindigt bij het slot. Zo was het ook. Gewoon oppakken, het fiksen, het gaan doen. Daar is de gemeente Wassenaar jou heel erg dankbaar voor, dat je die inzet in de afgelopen periode hebt gedaan. We hebben voor alle afscheidnemende wethouders, we doen het in tweeën, vandaag hebben wij cadeau 1 en morgen hebben wij cadeau 2, dan houden we een beetje de spanning erin, maar vandaag, het is toch de raadsvergadering, het plechtig moment, ik toon hem even: de zilveren pauw. Het is ook heel makkelijk om die doos te bewaren voor spullen. Een hartelijk applaus.

Dan kom ik bij iemand die bij tijd en wijle hier in de raadzaal het glazuur van zijn tanden af moest praten. Dan weten wij meteen over wie wij het hebben. Dan hebben wij het namelijk over Kees Wassenaar. De wethouder in deze periode die vanaf geboorte al voorbestemd was, want als je Kees Wassenaar heet dan is het toch fantastisch in een rijk bestuurlijk leven dat je uiteindelijk aan het einde van je politiek-bestuurlijke carrière ook nog als wethouder in Wassenaar aan de slag

kunt. Dat heb je gedaan in de portefeuille Wonen, Ruimtelijke ordening en Cultureel erfgoed. Je hebt ook echt laten zien in deze periode, dat je heel veel bestuurlijke ervaring meebracht en soms ook wel wat gezonde relativering omdat je vaak ook wel keek naar de wat grotere regionale opgave die er is. Bij tijd en wijle misschien ook Wassenaar een beetje in dat geheel relativeerde en ook aangaf hoe belangrijk het is dat je wel voor de belangen van Wassenaar kunt gaan, maar dat je altijd aansluiting moet zoeken met je omgeving. En dat is niet vreemd want dat is de achtergrond waar jij ook altijd in hebt gefunctioneerd. Daarmee heb jij ingewikkelde dossiers mogen behandelen. De hele ontwikkeling van de nieuwbouwwijk Valkenhorst, de Groene Zone, dat zijn bestuurlijk geen makkelijke opgaven. Ik zeg er vanavond gewoon maar eens bij ook vanuit mijn hart, in mijn ogen soms ook weleens wat ondergewaardeerd voor de ontzettende ingewikkelde klus die jij daar aan het klaren was, om dat wel te doen, om binnen de belangen van Wassenaar, want daar stond jij altijd voor, wel de boel heel te houden en uiteindelijk die belangen eruit te halen die nodig zijn. Ook cultureel erfgoed, en wat was het een hoogtepunt vorig jaar september, De Paauw weer in volle glorie aan de buitenkant en hopelijk leidt dat ook als verdere inleiding naar ook De Paauw in glorie aan de binnenkant in de komende jaren. Maar ook, dat was een strijd die we beetje samendeden, om Ivicke uiteindelijk ook weer als mooi rijksbeschermd monument een toekomst te gaan geven. Ook de Stompwijkstraat, een mooi project waar sociale woningen worden gebouwd. Er moesten er een paar worden gesloopt maar er komen er uiteindelijk meer terug, 87 nieuwe sociale woningen komen terug. Dat zijn mooie projecten die jij samen met de corporatie hebt weten op te pakken. Jij wist als bestuurder dat het soms nodig was om even mee te bewegen om uiteindelijk stappen voorwaarts te zetten. Dat beschreef je vaak dan ook weer terug in het college als: ja, we hadden een commissievergadering, het was wel heftig maar ja, je kunt soms ook gewoon klei niet door een rietje blazen, en dan had je weer de relativering die daarbij paste. Dat deed je altijd op een positieve manier. Je vond het zelfs erg leuk volgens mij om eigenlijk gewoon de onmogelijke klussen toch gewoon een beetje mogelijk te maken. Dat was voor de raad ook niet altijd even makkelijk, want jeetje, dan kwam hij toch weer terug met een antwoord, maar ik denk dat dat wel de daadkracht heeft opgeleverd die daarvoor nodig was. Kees, ik wil je dan ook ontzettend danken voor jouw inzet voor de gemeente Wassenaar in de afgelopen vier jaar. Best een vreemd moment, want ja, nu het wethouderschap is gestopt, ben je in ieder geval fulltime opa, het oppassen op de kleinkinderen zal misschien wat uitgebreid worden en niet alleen maar beperkt blijven tot de donderdag. Gelukkig, je gaat je bekommeren over molens en je gaat bezig met de jachthaven. Ik sprak toevallig iemand uit Leiderdorp die zei: ja, ik kwam hem in de jachthaven tegen, dus volgens mij ben je allang bezig om de geraniums in ieder geval nog heel lang te ontlopen. Laten we dat vooral afspreken met elkaar want jouw bestuurlijke inzet en talenten kunnen wij nog heel lang heel goed gebruiken, waar dan ook in deze mooie regio. Kees, dank je wel.

En dan Hubert Schokker. Wethouder van Financiën, Dienstverlening en vooral ook de sporthal. Wat het leuke is, als je een econoom filosofie laat studeren en dat wethouder maakt, dat je toch best een bijzonder mens krijgt. Dat hebben wij gelukkig in de afgelopen jaren in het college mogen ervaren. Als wethouder van Financiën vaak strak, analytisch, de cijfers op een rijtje, moesten kloppen, langs die lijnen je betoog opbouwend, maar soms gewoon een hele beschouwende opmerking en veel meer kijkend vanuit het maatschappelijk rendement en wat wil je daarmee en vaak ook een toch wat filosofisch getinte vraag van: jongens, waarom doen we dit nu als we eens even kijken naar het groter geheel? Maar ja, je bent het beide en dat maakt jou veelzijdig. Daarmee heb je ook, niet alleen als wethouder van Financiën, maar het ook voor elkaar gekregen om best wel een paar ingewikkelde dossiers vlot getrokken te krijgen. Ik denk dat jouw allergrootste opgave de sporthal is geweest. Voor Wassenaarse begrippen een enorme investering die gepleegd gaat worden voor de binnensport samen met de Kieviten, publiek-privaat samenwerking, klinkt heel leuk in de boekjes, maar in de werkelijkheid is dat heel veel overleg en goede afspraken met elkaar, maar aankomende vrijdag gaat de eerste paal geslagen worden. Dat is een enorme en mooie mijlpaal. Ik zie al een kleine lach op jouw gezicht waarbij je toch nog even stiekem dacht: jeetje, het had eigenlijk voor vandaag moeten plaatsvinden, want ik had het heel graag zelf gedaan. Ik ken je wel iets beter dan vandaag of morgen en gezichten zeggen toch gewoon vaak ook wat. Dat is ook maar goed, want jij was ook gedreven om gewoon de zaken voor elkaar te krijgen en dat vond ik ook altijd wel mooi dat je op de een of andere manier toch gewoon weer zorgde dat een voorstel weer opnieuw op de collegeagenda kwam, soms even in de vooraankondigende zin via de rondvraag: ja, volgende week kom ik met een voorstel, maar dan wist je al, Hubert wil weer een volgende stap maken in een dossier. Daarmee heb je tal van dossiers weten op te lossen. Dat gold ook voor een dossier als Avalex waar jij met veel passie mee bezig bent geweest. Ook de discussie rondom afval en Avalex, ja, voor het nieuwe wethoudersteam, maar die weet dat als geen ander, Avalex is altijd een discussie in deze gemeenteraad. Aan de andere kant, was je toch ook gewoon heel betrokken bij het afvalbedrijf Avalex en daar uiteindelijk de goede dingen voor Wassenaar eruit proberen te halen en ook heel realistisch, maar je hebt gekeken naar wat er met de meerderheden in de raad daadwerkelijk

mogelijk was om uiteindelijk tot een goed afvalbeleid in Wassenaar te komen. Ook daar heb je grote stappen gezet. Daarnaast, en dat is maar goed ook, als wethouder van Financiën, word je ook wel eens beschreven als toch een pietje precies, die soms ook wel eens de kleinste details wel wilde hebben, maar ik denk dat alleen maar goed is, maar daarnaast ook wel die betrokkenheid bij alles wat er speelde bij het dorp. Ik denk, Kees gaat nu verder in de Rijnlandse Molenstichting, ook zo'n type dossier, we hadden het er toevallig vanochtend nog over, zo een Molen Windlust, je gaat aan het renoveren, dan blijkt men daar een soort macramé van metselstijlen in de afgelopen tientallen jaren te hebben opgebouwd. Dat was een vieze tegenvaller, maar uiteindelijk horen wij nu de opmerking: wat wordt die molen mooi. En bij tijd en wijle moet je als bestuurder net zoals die molen gewoon met de kop in de wind, gewoon doormalen om uiteindelijk die resultaten te halen en dat gaat per september een prachtige molen opleveren en daar ben ik heel enthousiast over. Maar ja goed, ik kijk er ook wel erg op uit. Ten slotte, Hubert, dat was nog een mooie anekdote, dat je ook dienstverlening in je portefeuille had. Je vond het ook leuk om bij tijd en wijle op werkbezoek mee te kijken met de medewerkers in het klantcontactcentrum. Daar heb je ook echt ontdekt, terwijl je zelf aan die telefoon zat dat daar toch best wel bijzondere dingen gebeurden elke dag bij onze medewerkers van de gemeente. Laten we niet vergeten, medewerkers die in direct contact zijn met onze Wassenaarders, dat is het grootste deel van onze organisatie, dat mensen dan met spoed iets wilden hebben om vervolgens toch maar te zeggen: ja ik hang wel op want ik moeten de kinderen even van school halen, en dat je in verzuchting riep: jeetje, jullie moeten wel heel veel maatwerk leveren. Dat waren toch wel mooie anekdotes die je gewoon opdeed doordat je contact had met de mensen van de organisatie. Ik wil jou danken. Vanavond zagen wij een voorproef van een andere rol. Aan jou tegenwoordig de eer om als eerste te mogen spreken, in ieder geval bij begrotingsraden. Ik wens jou daar ook heel veel succes bij en grote dank voor jouw inzet om de financiën en al die andere dossiers op een goede manier te beheren en een fijne collegialiteit die wij met elkaar hadden in het team. Ik dank je wel.

Dames en heren en dan als laatste, maar dat heeft ook een reden, want ja, ik praat nu over het afscheid van een periode van twee periodes. Inge, dat is bijzonder, want zoveel wethouders in Nederland nemen geen afscheid na twee periodes, en dat doe jij wel. In deze periode vanuit de portefeuilles Participatie, Jeugd, Sport. Dat waren ook portefeuilles die je op het lijf geschreven waren. Inge is natuurlijk echt te typeren als een echt mensenmens, met een enorme betrokkenheid bij wat er speelt in het dorp. Jij wist al heel lang dat je er lang over doet om boodschappen te doen, sterker nog, dat is gewoon een halve zaterdag volgens mij, omdat jij dan een soortement audiëntie hebt waar jij tal van Wassenaarders spreekt en dat vond ik ook vaak heel erg mooi, dat ook in rondvragen bij het college als bron terugkwam: ja, ik kwam die weer tegen en toen speelde er weer dat...", en zodoende heel nadrukkelijk het contact had en heeft met de Wassenaarse samenleving. Jeugd, dat is zeker in de laatste periode waar ik het beste beeld bij heb, een dossier geweest waar het stevig aan de wind varen was. Dat was ook niet altijd makkelijk omdat jij ook zelf heel nadrukkelijk een opvatting heeft over wat je belangrijk vindt, hoe kinderen moeten opgroeien in deze samenleving en dat dat niet alleen maar over harde eurootjes gaat. Je kon ook soms gruwelen van alleen maar die louter financiële argumenten die ook wel eens over tafel kwamen in het college maar ook in de raad terwijl jij uiteindelijk altijd de passie had en dan zei: jongens, het gaat hier over gezinnen, het gaat hier over kinderen. Daar heb je balans in moeten zoeken en dat is volgens mij met een ambitieus Actieplan Jeugd gelukt, om daar daadwerkelijk stappen in te zetten en dat is een grote prestatie waar het volgend college op kan doorbouwen. Daarnaast, sport, het Sportakkoord, vitaliteit, fit zijn in dit dorp over alle leeftijdscategorieën heen, dat is iets waar je ook in de afgelopen periode samen met de sportverenigingen hard aan hebt getrokken om dat voor elkaar te krijgen. Daar zijn grote stappen in gezet. Je hebt ooit eens aan de wieg gestaan voor die ideeën samen met andere initiatiefnemers voor die sporthal. Dat is altijd mooi, een bestuurlijk groot dossier, daar doen wij in Wassenaar een aantal collegeperiodes over, dus er zijn vele vaders en moeders van het succes, maar dat helpt allemaal wel om ook de sport naar voren te brengen. Dat gold ook voor de zorg in Wassenaar. Bijvoorbeeld nu ook ontwikkelingen, en er is nog recent een brief uitgegaan over de zorgontwikkelingen in ons dorp ook qua voorzieningen, mooie ontwikkelingen, hoe de huisartsen nu ook verder bezig zijn om dat ook toekomstbewust te maken. Met hen heb je toch altijd heel veel contact gehad omdat je ook hebt gezien dat je alle partijen nodig hebt in dat sociale domein en dat huisartsen signalen opvangen, meekrijgen die heel erg relevant kunnen zijn om uiteindelijk ook vroegtijdig mensen te kunnen gaan helpen. Dat is wel geïntroduceerd onder jouw verantwoordelijkheid en zorg. Dat blijf ik gewoon bijzonder vinden, dat jij dat altijd combineerde met ook een grote zorg voor thuis. Natuurlijk, jouw telefoon ging wel eens, want hoe kunnen we jouw telefoon missen, wat dan horen we de tune van Formidable, dan weet je dat de telefoon van Inge gaat, dan moest er even wat geregeld worden en dan vroeg je daarna wat er geregeld was en dan hoorde je een heel verhaal, en dan dacht ik: zo, je hebt even wat moeten regelen en vervolgens ging je gewoon weer verder als wethouder. Die combinatie maakte je, en we vergeten ook nog even dat u ook gewoon nog partner bent van een assurantiekantoor, doet verzekeringen

op de TEFAF. Ik weet niet of het vandaag de allerfijnste dag was. Het was niet de meest veilige plek, misschien moeten wij kunstbeurzen in Wassenaar gaan organiseren. Maar dat combineer je allemaal en dat hebben ook de medewerkers om je heen enorm gewaardeerd. Ook vanuit de organisatie zijn veel opmerkingen gemaakt dat zij jouw directe betrokkenheid altijd hebben gewaardeerd in het meedenken in dossiers. Dan wil ik ook zeker niet ongenoemd laten, jouw betrokkenheid waar het ging over de Werkorganisatie Duivenvoorde, waar wij, vooral samen, ook bestuurlijk hard getrokken hebben aan uiteindelijk een ontvlechting en een opbouw van een nieuwe organisatie. Laten wij met zijn allen een beetje eerlijk zijn, wie had gedacht dat dat eigenlijk allemaal zo snel ging en dat we op 1 september 2021 een nieuwe eigen ambtelijke organisatie Wassenaar hebben staan. En gelukkig, de ICT, kon je ook goed achterlaten en dat is een club waar wij ook trots op kunnen zijn. De organisatie zet echt stappen en ik was in die zin heel blij om vanavond ook vanuit de nieuwe coalitie echt het belang van investeren in de organisatie terug te horen en ik denk dat we dat moeten doen en daar heb je ook een belangrijke bijdrage aan geleverd. Ik wil jou danken voor acht jaar inzet en ik doe dat in de gelukkige gedachte dat jij dit dorp nog lang niet los gaat laten. Wij gaan jou hopelijk maatschappelijk op tal van plekken tegenkomen, want goede bestuurders, ook op een andere plek dan in het politieke bestuur hebben wij gewoon in het dorp keihard nodig. Inge, dank je wel. Dames en heren, de oud-wethouders hebben aangegeven dat zij ook nog heel kort iets tegen u zouden willen zeggen. Ritske, mag ik je vragen om naar voren te komen.

De heer **Bloemendaal**: Voorzitter, dank u voor de vriendelijke woorden, het mooie cadeau en vooral de frase waarin ik door de ambtelijke organisatie ben getypeerd. Het is je misschien ontgaan, ik ga mezelf niet herhalen, maar het compliment van de bemanning telt het zwaarst. Ik heb van alles voorbereid, maar ik ga u daar niet mee vermoeien want het is al laat. Wat ik zoal wel gedaan heb dat heeft de burgemeester keurig met u gedeeld. Wat ik het mooie heb gevonden van deze vijftien maanden is, en dat heb ik tegen sommige collega's wel al eerder laten vallen, ik had het wel vijftien jaar eerder willen ontdekken, maar dat is als je aan je laatste bushaltes toe bent, dan gaat het omkijken altijd makkelijker. Wat was het leuk. En het was leuk omdat het team waar ik instapte mij welkom heette vanaf dag één en dat de ambtelijke organisatie, ik zal niet zeggen mij doodgeknuffeld heeft, maar toch wel alle kansen gegeven heeft om te laten zien wat ik wilde. Die samenloop heeft denk ik ertoe geleid dat er ook een paar dingen echt gelukt zijn in die vijftien maanden. Dat waren dossiers die openlagen, een beetje weerbarstig soms, ik ga ze niet benoemen, ze stonden allemaal hier, zijn ook genoemd, en ik ben erg blij te kunnen zeggen dat een aantal van die dossiers zover is dat de nieuwe coalitie en de nieuwe collegeleden daar gewoon mee voort kunnen. Ik heb een oude marinetraditie voor mijzelf en voor u in ere gehouden door een stapel documenten achter te laten van de stand van zaken op het moment. Wij noemden elkaar vaak schertsend bij de marine 'referendarissen ter zee' maar de kracht is dat als je beschrijft waar de oefening ophoudt, dan kan de ander ermee verder en dat heb ik geprobeerd. Er waren twee uitersten in mijn periode. Het ene uiterste was het plotseling overlijden van de heer directeur van de woningbouwvereniging Willibrordus, Wil van Dam, die mij samen met zijn collega Ad Zopfi, wij kennen hen allebei als zeer betrokken bestuurders die het soms, gelukkig ook niet altijd eens waren en daar zat ik dan tussen en ik heb daar zoveel van geleerd. Ik kan zeggen dat het betere volkshuisvestingwerk in Wassenaar absoluut door hen geleverd is en wordt. Het mooiste moment was natuurlijk 4 april 2022 toen wij sans problèmes in goed Nederlands, de Oekraïense vlag gingen hijsen op de school op de Middelweg. Terwijl ik daar stond te knoeien met een stokoude vlaggenlijn die er jaren vast had gezeten, want ja, dat gebouw is door mevrouw Zweerts de Jong buiten gebruik gesteld geworden, maar de vlaggenmast was blijven staan en ik dacht, nou als ik één ding kan als marineofficier is een vlag aanslaan, maar deze vlaggenlijn was verhard, een soort van steen en terwijl ik daar stond te modderen kwam er een vrijwillige meneer, ook een wat oudere collega en die zei: zal ik u helpen? Natuurlijk, wij samen aan die vlag knoeien en prettig hijsen en daarna kreeg ik een appje van hem: blijkt het een oud-collega-marineofficier te zijn geweest die mij tot vlagofficier van de dag had benoemd. Wie de rangen kent bij de marine weet dat ik die rang net niet gehaald heb, maar het mooie was dat we die dag die jongelui konden welkom heten en de spanning die erop zat van die kinderen met echt holle blikken in de ogen, ouders die ons ook aankeken van: wat gaan wij doen vandaag? Ja, en toen was het een typisch Nederlands moment, het was de eerste maandag van de nieuwe maand dus om 12.00 uur ging het luchtalarm af. Daar hebben we natuurlijk maatregelen voor genomen. Niet dat we dat af hebben kunnen zetten maar wel dat we dat ingepast hebben in het dagprogramma door er goed over te spreken. Goed, ik dank de collega's voor het gestelde vertrouwen, ik dank de raad daar evenzeer voor en ik ben blij dat ik een aantal dossiers verder heb kunnen brengen en afronden. Ik dank u voorzitter, als voorzitter van het college en ik ga graag weer onder uw leiding op mijn plaats zitten waar ik hoor als raadslid. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dan nodig ik graag Kees Wassenaar uit.

De heer **Wassenaar**: Voorzitter, bedankt voor het woord zoals weleens in de raad wordt gezegd, eigenlijk heel vaak en het is voor mij de laatste keer. Ik doe een kort dankwoord en ik steek toch nog één keer mijn vinger op. Duid mij daarvoor niet euvel. Ja, ik heb hier met plezier gewerkt. Dat laat ik u in volle overtuiging weten. En natuurlijk, zeker, wij hebben soms een hevige discussie gehad, maar dat hoort hier ook aan de lokale democratische tafel. Dat liep altijd goed af want wij vonden elkaar altijd in een modus waar wij toch weer mee verder kunnen. Ik dank u daarvoor hartelijk en ik dank ook het college en de voorzitter en in het bijzonder het college omdat ik mij daar altijd heel veilig in heb gevoeld en nou, meestal werd er wel naar elkaar geluisterd, dat mag ik wel zeggen. Soms veroorloofden individuele leden zich wel wat, maar we hebben vaak naar elkaar geluisterd, we gunden elkaar wel wat en ik wens dat het nieuwe college ook van harte toe dat dat op dezelfde manier gaat gebeuren, bijna dezelfde manier, want ik denk dat het dan wel goed komt met het bestuur in de gemeente Wassenaar. Ten slotte, natuurlijk ook een dankwoord aan onze organisatie. Dat vind ik hier ook op zijn plaats om dat te zeggen. We hebben als wethouders, als college altijd wat te wensen, maar wij beseffen, en dat zeg ik nu maar een keer, dat er ook heel veel goed gaat en wel zeker meer dan dat er fout gaat. Dat is heel wat waard en dat hebben wij ook altijd gemerkt in onze ondersteuning en daardoor konden wij ons werk hier ook heel goed doen. Althans, naar onze beleving. Dan nog even de vinger omhoog. Het is al meerdere keren gezegd en dat gaat over de samenwerking in de regio. Dat is inderdaad wel heel belangrijk, dat wordt alleen maar groter omdat er in Haaglanden ook gewerkt wordt aan een regionale agenda met de belangrijke punten. U kent ze allemaal, ik ga ze niet allemaal noemen, maar het gaat over stikstof, over bouwprogramma et cetera. Daar moet in samengewerkt gaan worden. Dan kun je niet zeggen in alle gevallen: we stellen het Wassenaars belang boven al. Dat kan niet. Wethouder Schokker zei het al, het is geven en nemen, ook op dat gebied en ik durf de stelling aan dat als je niet samenwerkt, je dan ook aan de wortels van je zelfstandigheid zit, want daar word je op beoordeeld, niet alleen door je buurgemeenten maar ook door de regio en door de hogere organen. Dus ik pleit ervoor, let erop, zorg ervoor dat je je verantwoordelijk gedraagt in de regio. Dank voor dit alles. Ik wens iedereen, de raad, de nieuwe raad, het nieuwe college al het goede voor de toekomst en ik blijf jullie volgen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dan geef ik nu graag het woord aan Hubert Schokker.

De heer **Schokker**: Bedankt voorzitter. Ja, vier jaar. Het is zo voorbij eigenlijk. Ik meet het af eigenlijk aan de geboorte van mijn twee dochttertjes. Die waren toen ik begon nog een half en een anderhalf jaar en nu zitten ze al heel ruim op de basisschool. Dus die tijd, om het een beetje filosofisch te zeggen, is voorbijgevlogen en op die manier is de tijd voorbijgegaan. Ik heb het heel bijzonder gevonden, een grote eer om hier in Wassenaar wethouder te mogen zijn. Ik ben hier geboren, getogen en dat is echt betekenisvol. Ja, echt wel heel bijzonder om hier wethouder te mogen zijn, geweest inmiddels. Ik wil vooral mijn collega's, ten eerste mijn collega's in het college bedanken. Het was inderdaad een safe area zoals Kees zei, maar het was ook gewoon een plek waar we er altijd na stevige discussies op een goede manier uit wisten te komen. Dat vond ik echt wel heel bijzonder om mee te maken. Dat maakte het tot een plezier om met elkaar te verkeren. Natuurlijk ook dank voor de vorige raad, voor de huidige raad voor de bevlogenheid, voor de vele discussies. Het is ook al genoemd en daar sluit ik mij ook bij aan, de betrokkenheid van de ambtelijke organisatie, de griffie wil ik er ook nadrukkelijk bij benoemen. Iedereen is hier zo betrokken. Het is ook zo bijzonder eigenlijk dat men hier allemaal zo 's avonds om 23.15 uur en nog staande allemaal voor de goede zaken, dat is gewoon heel bijzonder. Dat maak je niet zoveel mee. Wat maakt het wethouderschap dan zo bijzonder? Je hebt natuurlijk in eerste instantie je formele positie als uitvoerder van een coalitieakkoord, maar het is nog zoveel meer. Ik heb ook wel ervaren hoe je het zelf invulling geeft en je doelen stelt wat je wilt bereiken, als je helder hebt wat je wilt bereiken dan denk ik dat het ook enorm helpt. Voortdurende flexibiliteit, het ene moment zit je in een stoffig kantoor bij de BSGR te vergaderen, dan wordt er geklaagd over een stinkende container en vervolgens is er iets aan de hand met de fiscale constructie van de sporthal en dat eigenlijk de afgelopen vier jaar voortdurend achter elkaar. Dus dat is een beetje het wethouderschap. Die vier jaar waren ook niet zo eenvoudig ook gewoon vanwege de externe omgeving. We hebben het nu niet zo genoemd, maar we hebben onder een best lastig gesternte moeten opereren. We hebben de helft van de tijd en dat geldt natuurlijk ook voor de raad, in een coronasituatie moeten opereren. Ik denk sowieso dat het tijden zijn van enorme veranderingen. Er wordt veel van ons gevraagd, er is natuurlijk ook over de verkiezingen, over de opkomst gesproken, maar ik denk dat er veel van ons gevraagd wordt, veel van de inwoners gevraagd, dat levert best wel spanningen op. Bestaande instituties zoals de politiek staan onder grote druk. Worden de juiste problemen nog wel aan de orde gesteld? Er wachten ons grote opgaven voor de komende jaren. Ik denk dat het belangrijk is om te benadrukken dat we er altijd uit kunnen komen, dus heb er vertrouwen in door te luisteren naar ons innerlijk hart en te proberen daar

zoveel mogelijk in gemeenschappelijkheid ook uit te komen. Ik heb in ieder geval mijn uiterste best gedaan om een steentje bij te dragen, trots op de stappen die gezet zijn. Dank voor de burgemeester die dat ook zo vriendelijk heeft toegelicht. Mijn eigen pad zet zich op een andere manier voort. Gelukkig hoef ik niet helemaal afscheid te nemen omdat ik daar regelmatig ga zitten en ook vaak het woord zal voeren. Ik wens het nieuwe college heel veel succes toe. Dank.

De **voorzitter**: Dan geef ik nu graag het woord aan Inge Zweerts de Jong.

Mevrouw **Zweerts de Jong**: Dank u wel voorzitter. Beste burgemeester, gemeenteraad, wethouders en lieve mensen op de tribune, deze week nam ik twee keer afscheid. Zaterdag van mijn lieve moeder die mij altijd steunde en die alle foto's uit de krantjes heeft geknipt en dan nu als wethouder. Acht mooie jaren. Ik vond het echt een waanzinnige eer om dit mooie ambt in mijn eigen Wassenaar te bekleden en ik heb het met veel liefde gedaan. Acht jaar geleden hadden vooral de gedecentraliseerde wetten, de Jeugdwet, de Participatiewet en de WMO mijn aandacht. Wat een kans om zo dichtbij zorg te kunnen gaan verlenen aan de inwoners van Wassenaar, als gemeente zijnde. En hoe mooi dat ik dat als wethouder dan mocht gaan uitvoeren. De eerste vier jaar ben ik voor Passie voor Wassenaar wethouder geweest en voor de PvdA. En na een fusie van twee partijen heb ik de afgelopen vier jaar dit mogen doen voor Lokaal Wassenaar!, samen met een fantastisch team. Zonder ondersteuning kan een wethouder niet opereren. Dank, dank. Ik heb natuurlijk een bijzondere tijd gehad. Ik heb met ambtenaren samengewerkt in Leidschendam-Voorburg, Voorschoten, in Den Haag, overal omdat je echt opereert en nu ook in ons eigen Wassenaar. Wij hebben de afgelopen jaren natuurlijk een ontvlechting gehad en we hebben nu onze eigen mensen. Maar ik werk zelf nog steeds, werkte, excuus, nog steeds met de ambtenaren in Voorschoten en Leidschendam en Den Haag, dus het was best een regionale klus. Dat maakt het ook wel heel bijzonder. Mijn collega's zeiden het al: je moet het met elkaar gaan doen en niet alleen als Wassenaar zijnde. Ik denk dat heel veel mensen niet weten hoe hard hier achter de schermen wordt gewerkt. Als je per ongeluk op zondag een dingetje stuurt, want je leest een stuk en je denkt: ik wil nog even wat vragen, dan krijg je vraag prompt antwoord. Ik vind dat niet helemaal gezond, maar het gebeurde wel. Het is echt heel hard hoe hier wordt gewerkt door de mensen. Excuus. De eerste vier jaren waren totaal anders dan de andere twee jaar. De eerste vier hadden we de opdracht: creëer rust. We moesten daartoe best moeilijke beslissingen nemen. En de tweede, wij hadden toen wel een team wat heel anders hechtte dan dit team, want, en mijn collega zei het al, we hebben echt ook wel twee jaar midden in corona gezeten. Ik ben heel blij dat wij nu normaal afscheid kunnen nemen, want heel veel mensen de afgelopen jaren zijn weggegaan, hebben afscheid genomen, onze Lia ook natuurlijk, zonder dat iemand dat eigenlijk zag. Het gebeurde allemaal achter het scherm. Ik vond moeilijke beslissingen nemen achter een scherm echt vreselijk. Dat was echt niet leuk, waaronder inderdaad de jeugd. Dat was toen daardoor nog zwaarder. Ik kan nu wel uren gaan vertellen over wat wij de afgelopen jaren allemaal hebben gedaan, de burgemeester heeft gelukkig al wat dingen gezegd, maar wij hebben een uitstekende griffie en die heeft gewoon gezegd: zoveel tijd krijg je en meer niet. Dus, dat ga ik dan ook niet doen. Wat ga ik missen? Ik ga missen de mooie gesprekken in de samenleving en over de samenleving met mijn collega's en het team, De Paauw, de bodes en de ondersteuning daar. Wat een prachtig voorrecht om hier als wethouder te mogen werken. Ik heb wel een tijdje op het gemeentekantoor gezeten, is ook heel leuk hoor, maar ik vond het toch wel weer heel prettig om naar De Paauw terug te gaan. Wat ik ook ga missen is de kennis die je opdoet elke week als wethouder. Als je al die stukken moet lezen op de zondagmiddag, dan leer je echt over de gekste dingen heel veel. De prachtige riolering die we hebben Wassenaar, je kunt bomen ook kandelaberen, heb ik geleerd en ik weet alles over het scheiden van afval. Maar met name heb ik mij natuurlijk gericht op het neerzetten van het Sociaal Domein in Wassenaar. Dat was mijn doel. Dat was ook de reden om het tweede jaar het weer te aanvaarden, om te zeggen: jongens, we hebben het neergezet en het moet nu echt bestendigd worden. Ik neem het maar als compliment dat in het coalitieakkoord daar helemaal niets over staat, want dan gaan jullie gewoon uitvoeren wat ik bedacht heb. Ik vind dat ook best een compliment, dank daarvoor. Die steek ik maar in mijn zak. We hebben ook heel veel mooie investeringen mogen doen in sport. U zei het al mijnheer de burgemeester, het is ook voor het eerst dat de afgelopen acht jaar werd geïnvesteerd in sport in het mooie Wassenaar. Ik denk dat het heeft laten zien dat daardoor ook de participatiegraad toeneemt en wij kunnen ons noemen: een sportief dorp. Dat krijg je als je een bepaald percentage aan deelnemende mensen hebt. Ik ben er hartstikke trots op dat we dat met het team hebben mogen doen. Wat ontzettend mooi is in onze samenleving is de verbinding. De verbinding tussen alle partijen. We hebben sport, cultuur, de zorg en alle andere zaken. Ik denk dat in Wassenaar, zoals het heet, het sociale middenveld, is uniek en dat is enorm sterk. Ik denk ook en dat wil ik u ook meegeven, maak daar gebruik van. Zij, het sociale middenveld, zijn eigenlijk de kern van ons Wassenaar, zij maken Wassenaar uniek. Zorg ook, dat is even een tip van een oude wethouder, dat alle nieuwe taken die we steeds krijgen, dat zijn hele kleine taakjes, per 1 juli 2022 krijgen wij

prenataal huisbezoek erbij, het zijn allemaal hele kleine dingetjes, maar ik denk dat je moet zorgen dat ook al die nieuwe taken direct bestendigd zijn in én de ondersteuning én in de begroting. Want vaak wordt dan vergeten dat het allemaal nieuwe dingen zijn waar wij nieuw geld voor krijgen. Het nieuwe team wens ik heel veel wijsheid toe. Besef dat je het nooit voor jezelf doet of voor je bestuur maar altijd voor de inwoners van ons mooie Wassenaar. Geniet vooral van deze nieuwe taak. Leden van de gemeenteraad, wees nieuwsgierig en toon initiatief voor je eigen samenleving waardoor je gekozen bent. Beste Leendert, dank voor je leiderschap aan ons team maar ook voor je steun. Je doet het echt hartstikke goed en ik heb heel wat burgemeesters de afgelopen jaren voorbij zien komen. Dank ook aan mijn man Alfred en mijn lieve zonen, ze hebben mij echt best vaak moeten missen. Ik was vaak uren weg, zoals vanavond duurt echt lang, maar ik heb het altijd voor het goede doel gedaan en ik hou van jullie. Dank jullie wel.

7. Sluiting vergadering

De **voorzitter**: Voor al de mensen op de tribune, na deze mooie woorden kom ik met het verlossende woord, de borrel staat klaar en ik sluit de vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad d.d. 20 september 2022,

De griffier,

De voorzitter,

dhr. J. Kleinhesselink

dhr. L.A. de Lange